

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Везнюк Олександра Костянтиновича
(ПІБ)

академічної групи 072-173-1 (заочна форма навчання)
(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Планування забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «Лайтсвіт»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Соляник Л.Г..	4,5	4,5	
Рецензент	Брязко О.Ю.	5,0	5,0	
Нормоконтролер	Доценко О.Ю.	5,0	5,0	

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

О.В.Єрмошкіна
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2021 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студента Везнюк Олександра Костянтиновича академічної групи 072-173-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

На тему: «Планування забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «Лайтсвіт»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від _____ № _____ -л

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2021-06.05.2021
Розділ 1	Теоретичні підходи до планування ресурсів поточної діяльності підприємства	07.05.2021-16.05.2021
Розділ 2	Аналіз формування та використання фінансових ресурсів підприємства ТОВ „ЛАЙТСВІТ”	17.05.2021-27.05.2021
Розділ 3	Планування ефективного формування та розміщення фінансових ресурсів в ТОВ „ЛАЙТСВІТ”	28.05.2021-03.06.2021
ВИСНОВКИ		04.06.2021-06.06.2021
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.06.2021-10.06.2021

Завдання видано

Соляник Л.Г.
(підпис керівника)

Соляник Л.Г.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 19.04.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 14.06.2021 р.

Завдання прийнято до виконання

Везнюк О.К.
(підпис студента)

Везнюк О.К.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Везнюк О.К. «Планування забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності підприємства (на прикладі ТОВ "Лайтсвіт")». – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за напрямом підготовки 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2021.

Метою дипломної роботи є удосконалення інструментів планування поточної фінансової діяльності в умовах антикризового управління та їх практична перевірка на підприємствах України.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизована задача та практична цінність дипломної роботи.

У першому розділі розглянуті теоретичні підходи та методологічні засади до підвищення ефективності планування фінансових активів підприємства, крім того висвітлено теоретичні підходи до управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємств та пошуку напрямів підвищення використання фінансових активів підприємства, у другому - проаналізовано ефективність використання власних фінансових активів (на прикладі ТОВ «Лайтсвіт») та зроблена оцінка ефективності формування власних фінансових ресурсів підприємства

У третьому розділі дипломної роботи запропоновані заходи спрямовані на підвищення прибутковості підприємства за умови удосконалення амортизаційної політики підприємства і розрахована ефективність та фінансово-економічний результат після впровадження заходів щодо ефективного планування фінансової діяльності.

Отримані результати можуть бути використані бізнесом для забезпечення прибутковості своєї діяльності в майбутніх періодах.

ФІНАНСОВІ АКТИВИ, ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ПЛАНУВАННЯ, ФІНАНСОВІ ОПЕРАЦІЇ, ВЕКСЕЛЬНИЙ ОБІГ, БАНКРУТСТВО, ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ.

ABSTRACT

Vezyk O.K. " Planning to ensure the current financial and economic activities of the enterprise (in terms of LLC "LAYTSVIT ") – Manuscript.

Qualification work for obtaining an educational qualification level for a bachelor's degree in the field of preparation 072 "Finance, Banking and Insurance" - Dnipro University of Technology, Dnipro", 2021.

The purpose of the work is to improve the planning tools for current financial activities in the context of anti-crisis management and their practical testing at Ukrainian enterprises.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates relevance of the topic, concretizes the task and practical value of the thesis.

In the first section, theoretical approaches and methodological foundations for improving the efficiency of planning the financial assets of an enterprise were considered. In addition, theoretical approaches to managing the formation of their own financial resources of enterprises and the search for ways to increase financial assets usage of an enterprise are highlighted. In the second section, the efficiency of using its own financial assets was analyzed (in terms of LLC "LAYTSVIT ") and the formation effectiveness of the company's own financial resources was assessed.

In the third section, we proposed measures that are aimed at increasing profitability of the enterprise, provided that the depreciation policy is improved, and the efficiency and financial and economic result are calculated after the implementation of measures for effective planning of financial activities.

The obtained results can be used by the business to ensure the profitability of its activities in future periods.

FINANCIAL ASSETS, FINANCIAL ACTIVITIES, PLANNING, OPERATIONS, BANKRUPTCY, PROMISSORY NOTE CIRCULATION , ECONOMIC ANALYSIS.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ РЕСУРСІВ ПОТОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Джерела фінансових ресурсів їх сутність та структура	10
1.2. Методика класифікації фінансових планів та методів фінансового планування.....	25
1.3. Методики планування фінансового забезпечення для поточної діяльності підприємства	36
Висновки до розділу 1.....	45
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ „ЛАЙТСВІТ”	47
2.1 Основні характеристики фінансово-господарської діяльності ТОВ „Лайтсвіт”	47
2.2. Аналіз джерел залучення та ефективності розміщення фінансових ресурсів ТОВ „Лайтсвіт”	51
2.3 Коефіцієнтний аналіз показників фінансової діяльності ТОВ “Лайтсвіт”	58
Висновки до розділу 2.....	64
РОЗДІЛ 3. ПЛАНУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗМІЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ТОВ „ЛАЙТСВІТ”	66
3.1. Визначення механізму поліпшення планування поточної фінансово-господарської діяльності підприємства	66
3.2. Визначення ефективності вексельних схем розрахунків для поточної діяльності та підвищенню використання фінансових ресурсів	76
3.3. Визначення ефективності факторингових схем при плануванні обороту дебіторської заборгованості	83
Висновки до розділу 3.....	89
ВИСНОВКИ.....	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	95
ДОДАТКИ.....	101

ВСТУП

При плануванні фінансових ресурсів, що утворюються в процесі створення фірми шляхом грошових і матеріально-речовинних внесків засновників у статутний фонд, виявляється, як правило, недостатньо для здійснення виробничої діяльності, і фірма змушена залучати позиковий капітал, тобто прибігати до кредиту.

Джерелом фінансових ресурсів фірми як у процесі її виникнення і початку діяльності, так і надалі, відповідно до чинного законодавства, можуть бути власні засоби, комерційний і банківський кредит.

Стартовим джерелом фінансових ресурсів у момент створення підприємства є статутний (акціонерний) капітал майно, створене за рахунок внесків засновників (чи виторгу від продажу акцій).

Основним джерелом фінансових ресурсів діючого підприємства служать доходи (прибуток) від основного й іншого видів діяльності, позареалізаційних операцій, а також стійких пасивів статутного, резервного й іншого капіталів, довгострокових та короткострокових комерційних та банківських позик і постійної частини комерційного кредиту (відстроченої кредиторської заборгованості в обороті підприємства).

Фінансові ресурси можуть бути мобілізовані на фінансовому ринку за допомогою продажу акцій, облігацій і інших видів цінних паперів, випущених підприємством; дивідендів по цінних паперах інших підприємств і держави; доходів від фінансових операцій; залучення банківських кредитів.

Додатковим джерелом фінансових ресурсів підприємства можуть бути зовнішні інвестиції довгострокові вкладення капіталу інвесторів в об'єкти підприємницького й іншого видів діяльності з метою одержання доходу (прибутку), як частини доходу від роботи інвестованого підприємства.

Фінансові ресурси підприємства розміщуються в майнові активи – основний (довгостроковий) і оборотний (поточний) капітал.

Основний капітал складається з основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових фінансових інвестицій (довгострокових позичок). Оборотний

капітал складається з матеріальних оборотних засобів, коштів у поточних розрахунках, короткострокових фінансових вкладень.

Актуальність теми досліджень дійсної дипломної роботи полягає в необхідності створення служби економічного супроводження чисельних малих підприємств в Україні, які не мають фахівців з економічного аналізу діяльності та працюють чи з чисельними нереалізованими запасами використання джерел фінансування, чи на грані прихованого банкрутства.

Предметом дипломного дослідження є: планування фінансових ресурсів підприємства.

Об'єкт досліджень дипломної роботи: діяльність малого підприємства товариства з обмеженою відповідальністю ТОВ “Лайтсвіт” за 2018 - 2020 роки, виявлення основних проблем його економічного становища і шляхів подальшого розвитку.

Мета досліджень дипломної роботи: на основі теоретичних та операційних характеристик категорій фінансових ресурсів проаналізувати їх розміщення та шляхи більш раціонального використання в підприємстві ТОВ “Лайтсвіт”, оцінка ефективності інтенсивних схем залучення джерел фінансування активів підприємства та оптимальних схем організації структури майна підприємства, оцінка впливу схем прискорення оборотності активів підприємства на економічну ефективність діяльності підприємства.

Завдання дослідження дипломної роботи:

- аналіз сутності та значення фінансових ресурсів підприємства, існуючого механізму розташування ресурсів підприємства в майнові активи для організації розширеного виробництва;
- аналіз фінансового стану та формування і розміщення ресурсів в підприємстві ТОВ “Лайтсвіт” за 3 роки (у 2018–2020 роках);
- обґрунтування системи заходів по удосконаленню розміщення ресурсів в майнові активи, побудова алгоритмів розрахунку ефективності різних схем активізації ресурсних джерел капіталу і найбільш ефективного їх вкладення в

активні операції підприємства та реалізації їх у вигляді електронних таблиць програм розрахунків EXCEL2010;

- проведення чисельного моделювання та оцінка ефективності впровадження вексельних та факторингових схем прискорення розрахунків і лізингових нарощування джерел фінансування розширення виробництва.

Методи досліджень: проведення горизонтального (індексно-хронологічного) та вертикального (структурно-хронологічного) аналізу балансу та фінансової звітності підприємства, аналіз фінансових коефіцієнтів, програмно-математичне моделювання ефективності схем пасивних та активних операцій підприємства, побудування алгоритмів та програм розрахунків EXCEL-програми.

Інформаційно-методологічна база досліджень дійсної дипломної роботи звітні документи ТОВ “Лайтсвіт” за 2018 – 2020 роки, нормативна та статистична інформація Інтернет-сайтів, спеціалізовані фінансові періодичні видання, монографії та навчальні посібники з питань управління і планування фінансово-господарської діяльності.

Прикладна цінність отриманих результатів дипломної роботи – в наданні керівництву малого підприємства ТОВ “Лайтсвіт” фінансово-економічних висновків про поточний економічний стан підприємства та економічно обґрунтовані шляхи розвитку підприємства з застосуванням трьох механізмів комерційного кредитування, що дозволяє в два рази підвищити прибуток підприємства та розширити його виробничу базу при обмеженні коштів на інвестування власним капіталом та прибутком підприємства.

Апробація результатів дослідження і публікацій. Робота пройшла апробацію в ТОВ «Лайтсвіт» (м.Дніпро). Основні положення, результати, висновки та пропозиції роботи обговорено та схвалено на студентській науково-практичній Інтернет-конференції «Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації», яка відбулася 19-20 травня 2021 року у м. Дніпро.

Особистий внесок. Полягає в розробці теоретико-методологічних та організаційних підходів до покращення системи планування забезпечення фінансових ресурсів, що за результатами дослідження забезпечує ефективне

функціонування та розвиток підприємств малого бізнесу в країні. Усі дослідження виконані автором особисто, отримані результати і публікації належать автору.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, викладена на 111 сторінках друкованого тексту. Матеріали роботи містять таблиці, рисунки, додатки, список використаних літературних джерел налічує 1 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ РЕСУРСІВ ПОТОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Джерела фінансових ресурсів їх сутність та структура

Фінанси підприємства – це сукупність економічних, грошових відносин, що виникають у процесі виробництва, розподілу і використання сукупного суспільного продукту, національного багатства, і зв'язані з утворенням, розподілом і використанням валового доходу, грошових нагромаджень і фінансових ресурсів підприємств [59].

Фінанси підприємств виконують три основних функції [60]:

- розподільну;
- контрольну;
- формування грошових доходів;

Під розподільною функцією фінансів підприємства варто розуміти здійснення ними у своїй діяльності розподілу валового внутрішнього продукту підприємства.

Під контрольною функцією фінансів підприємства варто розуміти внутрішню властиву їм здатність об'єктивно відбивати і самим контролювати стан економіки підприємства.

Фінансові відносини підприємства виникають тоді, коли на грошовій основі відбувається формування власних засобів підприємства, його доходів, залучення позикових джерел фінансування господарської діяльності, розподіл доходів, що утворюються в результаті цієї діяльності, їхнє використання на цілі розвитку підприємства.

Організація господарської діяльності вимагає відповідного фінансового забезпечення, тобто первісного капіталу, що утворюється з внесків засновників підприємства і приймає форму статутного капіталу. Це найважливіше джерело формування майна будь-якого підприємства.

При створенні підприємства статутний капітал направляється на придбання основних фондів і формування оборотних коштів у розмірах, необхідних для ведення нормальної виробничо-господарської діяльності, вкладається в придбання ліцензій, патентів, ноу-хау, використання яких є важливим дохідним фактором. Таким чином, первісний капітал інвестується у виробництво, у процесі якого створюється вартість, що виражається ціною реалізованої продукції. Після реалізації продукції вона приймає грошову форму виторгу від реалізації зроблених товарів, що надходить на розрахунковий рахунок підприємства.

Оскільки матеріальну основу створюваного товару складають сировина, матеріали, покупні комплектуючі вироби і напівфабрикати, їхня вартість разом з іншими матеріальними витратами, зносом основних виробничих фондів, заробітною платою працівників складає витрати підприємства на виробництво продукції, що приймають форму собівартості. До надходження виторгу ці витрати фінансуються за рахунок оборотних коштів підприємства, що не витрачаються, а авансуються у виробництво. Після надходження виторгу від реалізації товарів оборотні кошти відновлюються, а понесені підприємством витрати по виробництву продукції відшкодовуються.

Фінансовий механізм підприємства спирається на економічні категорії фондів підприємства, їхню структуру і кругообіг [58].

Виробничі фонди – це матеріальні і кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства з метою забезпечення функціонування процесу виробництва й обороту.

Основні виробничі фонди (ОВФ) – це сукупність засобів праці, що протягом тривалого періоду функціонують у сфері виробництва в незмінній натуральній формі і переносять свою вартість на виготовлений продукт частинами (у міру зношування) протягом ряду кругообігів. Основні виробничі фонди – головна складова частина національного капіталу підприємств. Елементами основних фондів є:

- виробничі будинки, спорудження;
- машини, устаткування, транспортні засоби;

- дорогий інструмент, виробничий і господарський інвентар;

Іншу частину виробничих фондів складають оборотні виробничі фонди (ОбВФ) – це ті виробничі фонди, що цілком споживаються протягом виробничого циклу. Їхня вартість цілком переноситься на готовий продукт. Елементами оборотних фондів є:

- предмети праці – сировина, основні і допоміжні матеріали, паливо, електроенергія та інше;
- незавершене виробництво;
- малоцінні засоби праці та швидкозношувальні інструменти;

Фонди обороту підприємства (ФО) – містять у собі кошти підприємства і ще не реалізовану продукцію. Фонди обороту разом з оборотними виробничими фондами складають оборотні кошти підприємства

$$(ОКП): ОКП = ФО + ОбВФ \quad (1.1)$$

По джерелах формування оборотні кошти підприємства поділяються на власні (оборотна частина капіталу) і позикові. Фонди підприємства (фірми) знаходяться в постійному русі, вони переходять зі сфери обороту в сферу виробництва, потім знову в сферу обороту, тобто здійснюють рух по колу.

Кругообіг фондів здійснюється не один раз, а повторюється один за одним, поки існує підприємство(фірма). Звідси – кругообіг виробничих фондів узятий як процес, що періодично і безперервно повторюється, називається оборотом фондів.

Фінансові агрегати підприємства у вигляді “балансу” складається з двох частин: активу та пасиву. В активі балансу відображається все те, чим володіє підприємство на момент складання балансу: засоби і предмети праці, грошові кошти, інші активи. Пасив показує джерела формування і нагромадження капіталу [35].

Активи включають фізичне, грошове і нематеріальне майно, яке поділяється за ступенем мобільності, тобто легкості переходу з матеріально-речової форми в готівкову, на:

1) фіксовані активи (майно, створене за рахунок довгострокових інвестицій: основні фонди, незавершене будівництво, нематеріальні активи,

довгострокові інвестиції в цінні папери, статутні фонди інших підприємств тощо);

2) поточні активи (включають мобільні елементи майна з коротким терміном обігу (до одного року): оборотні кошти підприємства цінні папери, що швидко реалізуються).

Пасиви розшифровують джерела формування активів і характеризують фінансову структуру підприємства з точки зору співвідношення між власним капіталом і позичковими коштами. Тому пасиви балансу поділяють на дві групи:

1) власний капітал (статутний фонд, нерозподілений прибуток підприємства інші джерела);

2) боргові зобов'язання, які в свою чергу, поділяються на:

довгострокові пасиви, що характеризують борги фірми у вигляді довгострокових кредитів банків, позик інших організацій які погашаються не раніше, ніж через рік від моменту складання балансу;

короткострокові пасиви, до складу яких входять короткострокові позики банків, кредиторська заборгованість постачальникам, заборгованість по оплаті праці, сплаті податків, відрахуваннях на соціальні заходи, виплаті дивідендів тощо.

Відповідно до форми бухгалтерського Балансу, встановленої ПБО 2 «Баланс» [16], джерела формування активів за рахунок власних коштів входять до розділу I «Власний капітал» і розділу II «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», а джерела формування активів за рахунок позикових коштів – до розділу III «Довгострокові зобов'язання» і розділу IV «Поточні зобов'язання» [45].

Передбачений розділ V «Доходи майбутніх періодів» не можна віднести однозначно до джерел формування активів за рахунок власних коштів. Це обумовлено тим, що за змістом він передбачає відображення доходів, отриманих протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів. А ці доходи можуть бути отримані за рахунок як власних, так і позикових коштів.

Прийнято розрізняти дві форми фінансування: зовнішнє і внутрішнє. [7; 56] Такий поділ обумовлено жорстким зв'язком між формами фінансових ресурсів і

капіталу фірми з процесом фінансування. Характеристика видів фінансування представлено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Структура джерел фінансування підприємства

Види фінансування	Зовнішнє фінансування	Внутрішнє фінансування
Фінансування на основі власного капіталу	1. Фінансування на основі вкладів та дольової участі (наприклад, випуск акцій, залучення нових пайовиків)	2. Фінансування за рахунок прибутку після оподаткування (самофінансування у вузькому сенсі)
Фінансування на основі позикового капіталу	3. Кредитне фінансування (наприклад, на основі позик, позик, банківських кредитів, кредитів постачальників)	4. Позиковий капітал, що формується на основі доходів від продажів - відрахування в резервні фонди (на пенсії, виплати компенсацій, на сплату податків)
Змішане фінансування на основі власного і позикового капіталу	5. Випуск облігацій, які можна обміняти на акції, опціонні позики, позики на основі надання права участі у прибутку, випуск привілейованих акцій	6. Особливі позиції, що містять частину резервів (тобто не обкладаються податком поки відрахування)

Цю частину фінансових ресурсів прийнято називати статутним фондом або статутним капіталом фірми. У залежності від організаційно-правової форми фірми її статутний капітал формується за рахунок випуску й наступного продажу акцій (звичайних, привілейованих або їх комбінації), вкладень у статутний капітал паїв, до і т.д.

Структурно-логічні взаємозв'язки між окремими формами фінансування наведені на рис. 1.1 у формі матриці.

Статус інвестора	Позичковий капітал	Власний капітал	Реструктуризація активів
Джерела фінансування			
Зовнішнє	Банківські, комерційні позички	Часткове фінансування (внески учасників та засновників)	Дезінвестиції
Внутрішнє	Забезпечення наступних витрат і платежів	Нерозподілений прибуток	Амортизаційні відрахування

Рис.1.1. Матриця форм фінансування

За джерелами мобілізації фінансових ресурсів розрізняють зовнішнє та внутрішнє фінансування; за правовим статусом інвесторів — власний капітал і позичковий капітал. Власний капітал може бути сформований за рахунок внесків власників підприємства або шляхом реінвестування прибутку.

Розділ І. «Власний капітал»

Статутний капітал (код рядка 1400). У цій статті відображається зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства. Дані про вартість статутного капіталу, відображені в Балансі, повинні відповідати розміру статутного капіталу, зафіксованому в установчих документах підприємства. Пайовий капітал (код рядка 1400). Ця стаття передбачена для кредитних спілок, споживчих товариств, колективних сільськогосподарських підприємств, житлобудівельних кооперативів, у яких статутний фонд формується за рахунок пайових внесків, передбачених установчими документами.

Додатковий вкладений капітал (код рядка 1410). У цій статті акціонерні товариства відображають суму, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість, тобто суму емісійного доходу, отриманого в результаті реалізації власних акцій. Інший додатковий капітал (код рядка 1410). У цій статті передбачено відображати вартість додаткового капіталу, крім додатково вкладеного капіталу, отриманого як емісійний дохід у результаті реалізації власних акцій.

До складу іншого додаткового капіталу відносяться:

- інший вкладений капітал;
- дооцінка (уцінка) необоротних активів;
- вартість безкоштовно отриманих необоротних активів;
- інший додатковий капітал.

До іншого вкладеного капіталу відноситься інший вкладений засновниками підприємств (крім акціонерних товариств) капітал, що перевищує статутний капітал, раніше внесений такими засновниками без прийняття рішення про зміну розміру статутного капіталу.

До складу дооцінки (уцінки) необоротних активів відноситься сума дооцінки (уцінки) активів, яка провадиться у випадках, передбачених законодавством та положеннями бухгалтерського обліку.

До складу вартості безкоштовно отриманих необоротних активів включається вартість необоротних активів, безкоштовно одержаних підприємством від інших осіб. Вона вважається додатковим капіталом і зменшується на суму нарахованої амортизації, величина якої визнається доходом одночасно з її нарахуванням.

До іншого додаткового капіталу відносяться інші види додаткового капіталу, які не можуть бути включені до вищерозглянутих статей (наприклад, рахунок 88 «Фонди спеціального призначення», який використовувався до 01.01.2000 р., а саме: фонд в орендованих основних засобах, фонд коштів соціальної сфери, власні кошти трудового колективу тощо).

Резервний капітал (код рядка 1415). У цій статті відображається сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства. Для акціонерних товариств, наприклад, резервний (страховий) фонд створюється за рахунок прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства у розмірі, передбаченому установчими документами, але не менш ніж 25 відсотків статутного фонду. Крім того, розмір щорічних відрахувань до фонду встановлено установчими документами, але він не може бути меншим від 5 відсотків його загальної вартості.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (код рядка 1420). Згідно з ПБО 2 «Баланс» у цій статті відображається або сума прибутку, що реінвестована в підприємство, або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку вираховується при визначенні підсумку власного капіталу. Таким чином, у цій статті показується згорнуте сальдо, тобто прибуток (збиток), який залишається у підприємства після сплати всіх податків, виплати дивідендів та відрахувань до резервного фонду.

Неоплачений капітал (код рядка 1425). У цьому рядку повинна відображатися сума заборгованості власників (учасників) по внесках до статутного капіталу. У

Балансі неоплачений капітал вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

Вилучений капітал (код рядка 1430). У цій статті господарські товариства відображають фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Сума вилученого капіталу підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу.

Розділ II. «Забезпечення наступних витрат і платежів»

Забезпечення виплат персоналу (код рядка 1520). У цій статті відображаються суми нарахованих у звітному періоді витрат і платежів персоналу, що здійснюватимуться в майбутніх звітних періодах. До таких виплат потрібно віднести витрати на оплату майбутніх відпусток, обов'язкових відрахувань (зборів) для забезпечення виплат на оплату відпусток та зборів на обов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування, обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття, кошти для реалізації програми додаткового пенсійного забезпечення. Інші забезпечення (код рядка 1520). У цій статті відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (наприклад, витрати на оплату гарантійних зобов'язань), величина яких на дату складання Балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок.

Цільове фінансування (код рядка 1525). У цій статті відображаються кошти цільового фінансування і цільових надходжень, отримані як з бюджету, так і з інших джерел (наприклад, для здійснення заходів цільового призначення, а саме – гуманітарна допомога). Кошти цільового фінансування і цільових надходжень можуть надходити у вигляді субсидій, асигнувань з бюджету та позабюджетних фондів, цільових внесків фізичних та юридичних осіб.

Прибуток – узагальнений показник, що характеризує ефективність діяльності підприємства. За своєю економічною природою прибуток виступає як частина вартості додаткового продукту, створеного працею учасників виробництва. У прибутку відбивається обсяг реалізації продукції, ефективність використання підприємством наявних матеріальних, трудових і фінансових ресурсів тощо.

Бухгалтерський (обліковий) балансовий прибуток згідно Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” [4] складається з багатьох складових (джерел формування прибутку):

Балансовий прибуток загальна сума прибутку підприємства від усіх видів діяльності за звітний період, отримана як на території України, її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами, яка відображена в його балансі і включає:

а) прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг), у тому числі продукції допоміжних і обслуговуючих виробництв, що не мають окремого балансу,

б) прибуток від реалізації основних фондів, нематеріальних активів, цінних паперів, валютних цінностей, інших видів фінансових ресурсів та матеріальних цінностей,

в) прибуток від орендних (лізингових) операцій,

г) прибуток від роялті,

д) прибуток від позареалізаційних операцій.

Прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг) виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), зменшена на суму нарахованого (сплаченого) податку на добавлену вартість (за винятком товарообмінних операцій з нерезидентами), акцизного збору, ввізного мита, митного збору та інших обов'язкових зборів і платежів, визначених чинним законодавством, а також на суму витрат, що включаються до собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг).

Реалізація продукції (робіт, послуг) господарча операція суб'єкту підприємницької діяльності, що передбачає передачу права власності на продукцію (роботи, послуги) іншому суб'єкту підприємницької діяльності в обмін на еквівалентну суму коштів або боргових зобов'язань.

Прибуток від реалізації власних матеріальних коштів включає доход від реалізації основних фондів, нематеріальних активів, продукції обслуговуючого й допоміжного виробництва, зменшений на суму витрат на ці операції.

Прибуток від позареалізаційних операцій сума коштів, одержувана підприємством від позареалізаційних операцій і зменшена на суму витрат на ці

операції. Позареалізаційна операція діяльність підприємства, безпосередньо не пов'язана з реалізацією продукції (робіт, послуг) та іншого майна, включаючи основні фонди, нематеріальні активи, продукцію обслуговуючого й допоміжного виробництва.

Облік і визначення фінансових результатів – прибутку (збитку) здійснюється за такими видами діяльності підприємства: звичайна діяльність, у тому числі операційна, та інша звичайна діяльність; діяльність, пов'язана з виникненням надзвичайних подій. У свою чергу, операційна діяльність поділяється на основну та іншу операційну діяльність.

Отримання прибутку від реалізації продукції (товарі, робіт, послуг) залежить від здійснення основної діяльності суб'єктів господарювання. Прибуток є складовою частиною виручки від реалізації. Однак на відміну від виручки, надходження якої на поточний рахунок підприємства фіксується регулярно, обсяг отриманого прибутку визначається тільки за певний період (квартал, рік) на підставі даних бухгалтерського обліку [17].

Реально формування прибутку на підприємстві відбувається в міру реалізації продукції. Згідно із законодавчими актами України момент реалізації визначається за датою відвантаження продукції (товарів), а для робіт(послуг) – за датою фактичного виконання (надання) таких, або за датою зарахування коштів покупця на банківський рахунок постачальника.

Однак незалежно від визначення моменту реалізації і законодавчих актах реальне формування на підприємстві прибутку від реалізації продукції має місце тільки за умов, коли така відбувається насправді, тобто коли кошти від покупця надходять на банківський рахунок постачальника.

Визначення моменту реалізації за датою відвантаження товарів і встановлення податкових зобов'язань підприємств згідно з цією датою може призводити до використання оборотних коштів підприємств на сплату податків, погіршення їхнього фінансового стану.

Прибуток від реалізації продукції безпосередньо залежить від двох основних показників: обсягу реалізації продукції та її собівартості. На зміну обсягу реалізації

продукції впливає зміна обсягу виробництва, залишків нереалізованої продукції, частки прибутку в ціні продукції (рентабельність продукції).

Зміна обсягу виробництва, залишків нереалізованої продукції справляють вплив не тільки на обсяг реалізації продукції, а й на її собівартість, оскільки змінюються умовно постійні витрати (за зміни обсягу виробництва продукції); витрати на зберігання продукції, інші витрати (за зміни залишків нереалізованої продукції).

Собівартість є узагальнюючим якісним показником діяльності підприємств, показником її ефективності. Є певні особливості у формуванні собівартості продукції залежно від сфери діяльності, галузі господарства.

Відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, собівартість реалізованої продукції складається з виробничої собівартості продукції, яку було реалізовано протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загально виробничих витрат та наднормативних виробничих витрат.

Валовим (або операційним) прибутком називається різниця між операційним доходом від основної діяльності та валовими витратами (собівартістю) основної діяльності.

Балансовим прибутком називається валовий прибуток + додатковий прибуток (збиток) від фінансової діяльності та експлуатації інвестицій в капітали інших підприємств.

Чистим прибутком (прибутком до розподілу на дивіденди та в фонди підприємства) називається частина балансового прибутку мінус податок на прибуток мінус надзвичайні витрати, які сплачуються з чистого прибутку (штрафи, пені та інше) [26].

Згідно з ПБО 2 «Баланс» [16] під довгостроковими зобов'язаннями слід розуміти зобов'язання, що будуть погашені протягом строку, який перевищує 12 календарних місяців, або протягом строку, що перевищує операційний цикл, якщо він більше 12 календарних місяців. У цьому розділі відображається:

- заборгованість підприємства банкам по отриманих від них кредитах, яка не є поточним зобов'язанням (заборгованість, яка не підлягає погашенню протягом

операційного циклу підприємства або протягом 12 місяців з дати складання Балансу);

- заборгованість підприємства щодо зобов'язань із залученням позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки;
- суми податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутніх періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки;
- заборгованість за виданими довгостроковими векселями й розповсюдженими облігаціями.

Довгострокові зобов'язання знаходять відображення в бухгалтерському обліку за умови, що їх оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок їх погашення.

Довгострокові зобов'язання необхідно класифікувати за такими видами:

- позики банків та інші позики, термін погашення яких перевищує 12 календарних місяців;
- відстрочені податкові зобов'язання;
- довгострокові векселі видані;
- довгострокові зобов'язання за емітованими облігаціями;
- довгострокові зобов'язання з фінансової оренди і оренди цілісних майнових комплексів;
- інші довгострокові зобов'язання.

Довгострокові кредити банків (код рядка 1510). Під довгостроковими кредитами банків розуміються зобов'язання підприємства перед кредитною установою (банком), які повинні погашатися протягом терміну, що перевищує один рік з дати складання Балансу, а також пролонговані короткострокові кредити (позики), які перейшли до складу довгострокових. У цій статті відображається заборгованість по отриманих кредитах, за винятком тієї частини заборгованості, що буде погашена в поточному році після складання Балансу та відображається у складі короткострокових зобов'язань.

Відстрочені податкові зобов'язання (код рядка 1500). У цій статті відображається сума податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутньому періоді

внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки. У разі коли податок на прибуток, визначений для цілей податкового обліку, більше порівняно з «бухгалтерським» податком на прибуток, то виникають податкові активи. В той же час відстрочені податкові зобов'язання виникають у разі якщо податок на прибуток, визначений для цілей оподаткування, менше від податку на прибуток порівняно з «бухгалтерським» податком.

Довгострокові фінансові зобов'язання (код рядка 1515). У складі цієї статті відображається сума довгострокової заборгованості підприємства відносно зобов'язання щодо залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки. Крім того, до складу цієї статті відносяться аналогічні пролонговані позики, надані небанківськими фінансовими установами, по яких нараховуються відсотки. До цієї статті не відноситься частина довгострокової позики, що підлягає сплаті в найближчі 12 календарних місяців.

Інші довгострокові зобов'язання (код рядка 1515). У цій статті відображаються суми довгострокових зобов'язань, що не можуть бути включені до інших статей розділу «Довгострокові зобов'язання».

До інших довгострокових зобов'язань слід віднести довгострокові векселі видані, довгострокові зобов'язання за облігаціями, довгострокові зобов'язання з оренди, інші довгострокові зобов'язання.

Розрахунки за довгостроковими векселями виданими ведуться з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами за матеріальні цінності, виконані роботи, отримані послуги та за інші операції, заборгованість по яких забезпечена виданими векселями та не є поточним зобов'язанням.

За довгостроковими зобов'язаннями за облігаціями (зобов'язання за облігаціями, премія за випущені облігації, дисконт за випущеними облігаціями) ведуться розрахунки з іншими особами за випущеними та сплаченими власними облігаціями строком погашення більше 12 місяців з дати складання Балансу.

Відповідно до ПБО 2 «Баланс» під поточними (короткостроковими) зобов'язаннями необхідно розуміти зобов'язання, що будуть погашені протягом

операційного циклу або повинні бути погашені протягом 12 місяців з дати складання Балансу.

Короткострокові кредити банків (код рядка 1600). Короткостроковими кредитами банків є зобов'язання підприємства перед кредитною установою (банком), які повинні бути виконані протягом терміну, що не перевищує одного року з дати складання Балансу, а також зобов'язання за кредитами (позиками) як довгостроковими, так і короткостроковими, термін погашення яких минув на дату складання Балансу.

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (код рядка 1610). Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями є частиною довгострокової заборгованості, яку необхідно погасити протягом одного року з дати складання Балансу.

Векселі видані (код рядка 1605). У цій статті відображається сума заборгованості за виданими векселями в забезпечення поставок (робіт, послуг) від постачальників, підрядників та інших кредиторів, термін погашення якої не перевищує 12 календарних місяців.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (код рядка 1615). У цій статті відображається сума заборгованості постачальникам і підрядникам за отримані матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги (крім заборгованості, що забезпечена векселями).

Поточні зобов'язання за розрахунками

До складу поточних зобов'язань за розрахунками входять зобов'язання: «з одержаних авансів»; «з бюджетом»; «з позабюджетних платежів»; «зі страхування»; «з оплати праці»; «з учасниками»; «із внутрішніх розрахунків».

Поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів (код рядка 1635). У цій статті відображається сума внесків, одержаних від інших осіб у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт (послуг), а також суми попередньої оплати покупцями і замовниками рахунків постачальника.

Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом (код рядка 1621). У цій статті відображається заборгованість підприємства за всіма видами платежів до

бюджету, включаючи податки з працівників підприємства (крім зборів до соціальних фондів), а також зобов'язання за фінансовими санкціями, що справляються у дохід бюджету.

Поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування (код рядка 1625). У цій статті відображається заборгованість по зборах на обов'язкове державне пенсійне страхування, на обов'язкове соціальне страхування, на обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття, розрахунках за індивідуальним страхуванням персоналу підприємства, за страхуванням майна та по інших розрахунках за страхуванням.

Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці (код рядка 1630). Ця стаття відображає заборгованість по нарахованій, але не виплаченій оплаті праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо) як облікового, так і необлікового складу підприємства, а також розрахунки за неoderжану персоналом у встановлений термін суму з оплати праці (розрахунки з депонентами).

Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками (код рядка 1640). У цій статті відображається заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язану з розподілом прибутку (дивідендів) та іншими виплатами, нарахованими засновникам та учасникам за користування майном, зокрема земельним і майновим паєм, а також виплатами у зв'язку з одержанням належної вибулому учаснику (засновнику) частини активів підприємства.

Інші поточні зобов'язання (код рядка 1690). У цій статті відображається сума зобов'язань, які не можуть бути включені до інших статей, наведених у розділі «Поточні зобов'язання».

Розділ V. «Доходи майбутніх періодів»

Доходи майбутніх періодів (код рядка 1695). У цій статті потрібно відображати доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів. Зокрема, до складу доходів майбутніх періодів відносяться доходи у вигляді одержаних авансових платежів за здані в оренду основні засоби та інші необоротні активи (авансові орендні платежі), передплата на періодичні та довідкові видання, виручка за вантажні перевезення, виручка від

продажу квитків транспортних і театральних-видовищних підприємств, абонентна плата за користування засобами зв'язку тощо.

1.2. Методика класифікації фінансових планів та методів фінансового планування

Важливе теоретичне і практичне значення має науково обґрунтована типологія (класифікація) планів, яка будується в залежності від різних критеріїв і ознак.

Виділяють такі види економічного планування:

- за економічними системами – директивне (адміністративно-командне), недирективне (індирективне, регулятивне), індикативне;
- за строками планування – стратегічне і тактичне, довгострокове і середньострокове;
- за напрямками планування – структурне, програмне, рамкове, соціальне.

Директивне (адміністративно-командне) планування з більшою чи меншою деталізацією розбивки плану по господарських одиницях, як правило, діяло у більшості країн з централізованою плановою економікою. Централізовано розроблені планові показники (обсягу та складу продукції, матеріальних витрат і трудових ресурсів, капітальних вкладень і т. д.) розбиваються вищою за рівнем ланкою системи управління народним господарством і доводяться нею нижчій за рівнем для виконання в обов'язковому порядку. Виробничі показники задаються в переважній більшості випадків також у натуральному вираженні, а їх виконання забезпечується виділенням відповідних фондів через систему матеріального постачання на основі планових балансів. В умовах централізованої планової економіки виконання виробничих планів стимулювалося також преміями та іншими видами доходів працівників.

Недирективне планування – це система планового господарства, яка використовується в перехідному періоді від директивної до ринкової економіки.

При такому плануванні народногосподарський план є орієнтиром для окремих господарських одиниць, діяльність яких регулюється з центру за допомогою побічних економічних методів, наприклад заходів фінансової та кредитно-грошової політики. Таким чином, сплановані в центрі показники в натуральному вимірі не розбиваються, як правило, на окремі господарські одиниці, а розроблені матеріальні баланси є просто частиною засобів прогнозування, які застосовують для складання внутрішньо погодженого плану.

В умовах регульованих ринкових відносин планування має індикативний (рекомендаційний) характер. Його найважливіші завдання – формування уявлення про майбутню економічну структуру та провідні напрями розвитку шляхом організації приватного та державного секторів економіки, визначення сфер появи гострих проблем, які потребують активного державного втручання, та їх масштабів.

Індикативне планування характерне для змішаної економіки, де переважає приватна власність на засоби виробництва. Це елементи економічної політики держави, мета якої – здійснити вплив на діяльність господарських структур. Виконання індикативних планів для підприємств приватного сектора необов'язкове, а для підприємств, що знаходяться в державній власності, план може ставити певні обмеження.

Стратегічне планування може бути розділене на загальне укрупнене (рамкове) і програмне. Завдання першого – визначення цілей: планування росту на довгострокову перспективу, пристосування до структурних зрушень, отримання необхідного прибутку. Завдання другого – визначення конкретної структури виробництва, вибір ринків збуту тощо.

Стратегічне планування обов'язкове тільки для великих підприємств. Його часові горизонти співпадають з періодами довгострокового планування. Стратегічне планування широко використовується при обґрунтуванні інвестиційної політики.

Тактика є частиною стратегії, що підпорядкована їй і обслуговує її. Вона характеризує засоби та прийоми, способи досягнення поставленої мети, лінія поведінки кого-небудь. Іншими словами, тактика – це лінія поведінки, розрахована

на порівняно короткий період, визначені завдання і конкретні форми досягнення поставлених економічних цілей. Різниця між тактичним і стратегічним плануванням представлена в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика тактичного та стратегічного планування

Тактичне планування	Стратегічне планування
Пов'язане з короткими періодами	Пов'язане з довгостроковими періодами
Характеризується певною вузькістю	Характеризується широтою розмаху
Тактичне планування займається вибором засобів для виконання намічених цілей, які задаються на вищому рівні управління.	Стратегічний план підрозділу може бути тактичним для підприємства

Визначенням цілей і вибором засобів для їх реалізації займається стратегічне планування. Для досягнення найбільшого успіху необхідне як тактичне, так і стратегічне планування.

Стратегічний аналіз середовища підприємства створює підвалини для прогнозування можливостей розвитку ситуації. У стратегічному плануванні широко застосовуються сценарії планування «портфеля підприємства», широкий арсенал методів та планування. Вінцем розвитку стратегічного планування стала система «планування, програмування, бюджетування». Планування набирало все більш органічної форми з орієнтацією на визначення цілей (з ринковими та «виробничими» характеристиками) та альтернативні заходи щодо їх досягнення; перехід на «запасні», підготовлені варіанти вже не сприймається як порушення «нормального перебігу подій»; успіх визначає досягнення комплексу соціально-економічних чинників, установлених як критерії на довгостроковий період.

При побудові організаційної структури планування використовується класифікація видів планів в залежності від цільової їх направленості (таблиця 1.3). Так, на етапі підтримки життєдіяльності підприємства відповідають середньострокові та короткострокові плани. В залежності від економічного та фінансового стану підприємства можуть бути плани плавної або різкої зміни стану

виробництва. Кожен з планів може мати стратегію та тактику його реалізації. Тактика передбачає розбивку стратегічного плану функціонування на окремі, можливо ранжування за пріоритетом використання блоків.

Таблиця 1.3

Класифікація видів планів в залежності від їх цільової направленості

Цілі планування	Види планів
Функціонування	Середньостроковий: – поточний; – бізнес-плани плавної зміни структури виробництва; – бізнес-плани різкої відмови від окремої номенклатури виробництва; Короткостроковий: – оперативно-календарний; – тактичний.
Розвиток	Перспективний: – стратегічний; – програмно-цільовий; – довгостроковий бізнес-план плавної зміни структури виробництва; – довгостроковий бізнес-план плавної зміни номенклатури виробництва; – середньостроковий бізнес-план плавної зміни структури виробництва і різкої зміни окремої (найбільш важливої) номенклатури виробництва.
Цілі планування	Види планів
Залучення інвестицій	Комплексний коротко і довгостроковий : – бізнес-план функціонування та розвитку виробництва; – бізнес-план створення нового продукту.

При плануванні діяльності підприємства використовують різні методи, вибираючи які слід врахувати певні вимоги до них. Методи планування мають відповідати зовнішнім умовам господарювання, особливостям різних станів процесу становлення та розвитку ринкових відносин; врахувати специфіку діяльності об'єктів планування та різноманітність засобів і шляхів досягнення основної підприємницької мети – збільшення прибутку (валового доходу).

Методологія планування – це сукупність теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів розробки планів, їх обґрунтування та описання відповідно до сучасних вимог ринку, що перевірені передовою практикою. Під методом планування розуміють конкретний спосіб, технічний

прийом, за допомогою якого вирішується яка-небудь проблема планування, розраховуються числові значення показників пропозицій, стратегічних програм і планів.

Методика планування – це сукупність методів, прийомів розробки, обґрунтування та аналізу прогнозів, стратегічних програм і планів усіх рівнів і часових горизонтів, системи розрахунків планових показників, їх взаємного узгодження. Наприклад, методика складання обороту продукції, розрахунку потреби в затратах, фінансового плану і т. п.

Планування як складова економічної науки ґрунтується передусім на загальних взаємопов'язаних методах наукових досліджень: аналізі та синтезі, дедукції та індукції. Йому притаманні і властиві такі методи досліджень, як системний підхід, конкретно-історичний підхід, комплексний підхід, метод експерименту, моделювання, а також методи спеціальних досліджень.

Метод дає описання того, як повинна проявлятися наукова і практична діяльність людей в прикладній сфері науки. Методи науки планування створюють систему різних засобів та прийомів вивчення і узагальнення явищ дійсності в сфері планування соціально-економічних об'єктів.

Одним із методів дослідження є метод системного підходу та раціонального вибору, який дозволяє підходити до дослідження кількісних і якісних параметрів проходження ймовірних процесів з системних позицій. Він передбачає:

- по-перше, розгляд систем планування виробництва як єдиного цілого, зі своїми законами розвитку, вивчення об'єкта управління з врахуванням усіх його аспектів: економічного, соціального, технічного, організаційного, екологічного та психологічного;
- по-друге, можливість розчленити систему на підсистеми і дослідити їх взаємодії, оскільки кожна підсистема діє як на всі інші підсистеми, так і на систему в цілому. Таким чином створюється можливість розкрити закономірності і зв'язки підсистем, їх співвідношення та субординацію. За системного підходу кожний об'єкт планування розглядається як комплекс взаємопов'язаних елементів зі своїми законами розвитку, які об'єднані для

досягнення спільної мети.

Конкретно-історичний підхід, як один із методів дослідження науки планування, передбачає вивчення відносин планування як процесів, що знаходяться в стадії розвитку та змінюються під впливом діючих на них факторів. Всі процеси розглядаються в тісному зв'язку з історичними обставинами, що складаються в тій чи іншій країні.

Комплексний підхід являється більш широким поняттям, ніж системний, оскільки він реалізується за допомогою останнього. Він передбачає:

- сумісне використання методів дослідження не тільки однієї, але і багатьох наук;
- розгляд всієї сукупності цілей планування за рівнями;
- розгляд різних проблем планування з точки зору часових інтервалів тощо.

Експеримент – це метод пошуку або уточнення взаємозв'язку соціально-економічних явищ дослідним шляхом. Він слугує для апробації запланованих рішень. Суть методу моделювання полягає в створенні такого аналогу (моделі) процесу, що планується, в якому відображені його найважливіші особливості і властивості та відкинуті другорядні риси. В плануванні моделювання застосовується:

- коли необхідно розробити проект системи, не будуючи його в реальному житті;
- коли необхідно удосконалювати існуючу систему, а експеримент на реальній системі неможливий або економічно не вигідний, наприклад, в силу великих витрат;
- коли експеримент в реальній системі пов'язаний з її розвалом.

Моделювання не дає ніякого рішення, але дозволяє вибрати не оптимальний, а реальний і раціональний варіант планового процесу. Для цього застосовуються різні типи моделей: графічні, числові, логічні, табличні та інші.

Методи спеціальних досліджень – це дослідження соціального характеру для визначення процесів, які не піддаються кількісній оцінці, тобто проводяться за допомогою анкетування та інтерв'ю, а також інших аналогічних методів.

Більш детальна класифікація методів планування на підприємстві наведена в

таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Класифікація методів планування

Класифікаційні ознаки	Методи планування
1	2
Вихідна позиція для розробки плану	Ресурсний (за можливостями) Цільовий (за потребами)
Принципи визначення планових показників	Якісні: – експертно-оцінний; – евристичний. Кількісні: – екстраполяційний; – інтерполяційний.
Спосіб розрахунку планових показників	Дослідно-статистичний (середніх показників) Факторний (чинниковий) Нормативний
Узгодженість ресурсів і потреб	Балансовий Матричний
Варіантність розроблюваних планів	Одноваріантний (інтуїтивний) Поліваріантний (розрахунково-конструктивний) Економіко-математичної оптимізації
Спосіб виконання розрахункових операцій	Ручний Механізований Автоматизований
Форма подання планових показників	Табличний Лінійно-графічний Логіко-структурний (сітьовий)

В умовах жорсткої конкуренції на ринку як ресурсів, так і товарів кожному підприємству важливо визначити вихідну позицію для розробки плану. У багатьох з них планування фактично йде від витрат до випуску (ресурсний метод планування): спочатку визначають, якими ресурсами і за якими цінами може розпоряджатися підприємство (ресурсна стратегія), а потім, спираючись на ці дані, підприємство визначає свою продуктово-ринкову стратегію. Цей метод може використовуватись також при монопольному становищі підприємства або за слабо розвиненої конкуренції. З посиленням конкуренції вихідною позицією для розробки плану стають уже потреби ринку, попит на продукцію (продуктово-ринкова стратегія). Фактично ж ці групи стратегій – ресурсні й продуктивні – розробляються у взаємозв'язку.

Залежно від рівня структуризації планових проблем і ринкової позиції підприємства застосовують різні принципи визначення кінцевого та проміжних значень планових показників. При вирішенні неструктурованих і слабо структурованих проблем використовують експертні (оцінні) чи евристичні методи. Вони ґрунтуються на використанні непрямої і неповної інформації, досвіду спеціалістів-експертів, інтуїції. Конкретними формами їх використання є:

- масова оцінка – з'ясування думки окремих груп населення під час соціальних досліджень щодо суті певної проблеми планування;
- організація систематичної роботи експертів (експертні комісії законодавчих і виконавчих органів влади, наукові ради при Міністерстві економіки України і т. і.). Особи, що залучаються як експерти, є висококваліфікованими спеціалістами у відповідних галузях знань, що володіють великим професійним і практичним досвідом;
- організація роботи експертів на основі спеціальної системи їхньої діяльності. Широко відомі такі методи організації роботи експертів, як: «Мозкова атака», «Делфі», «Паттері» та ін.

Під час розв'язання добре структурованих проблем, що мають більш-менш чіткі кількісні характеристики, використовують методи екстраполяції та інтерполяції. Перший застосовують у разі визначення проміжних та кінцевих (на кінець планового періоду) планових показників на основі їх динаміки в минулому, припускаючи, що темпи і пропорції, досягненні на момент розробки плану, будуть збережені в майбутньому. Цей метод ефективний у випадках більш-менш стабільної технології і умов виробництва, при монопольному становищі підприємства та за відсутності загрози з боку конкурентів.

Метод інтерполяції є принципово протилежним. Згідно з ним підприємство встановлює мету для досягнення в майбутньому і виходячи з неї визначає тривалість планового періоду та проміжні планові показники. Тобто на протиположному напрямку руху при екстраполяції інтерполятивний метод передбачає зворотний рух – від установленної мети та відповідного кінцевого значення планових показників з обчисленням проміжних їх величин.

За способом розрахунку планових показників розрізняють такі методи:

- дослідно-статистичний (середніх показників) – передбачає використання фактичних статистичних даних за попередні роки (середніх величин) при встановленні планових показників;
- факторний (чинниковий) – більш обґрунтований, оскільки за цим методом планові значення показників визначають на основі розрахунків впливу найважливіших факторів (чинників), що обумовлюють зміни цих показників;
- нормативний – планові показники розраховують, застосовуючи прогресивні норми використання ресурсів з урахуванням їх змін у результаті освоєння організаційно-технічних заходів у плановому періоді. Обов'язковою умовою використання цього методу є створення на підприємстві відповідної нормативної бази.

Таблиця 1.5

Класифікація норм та нормативів підприємства за видами нормованих ресурсів і призначення

Вид ресурсів	Норми затрат	Нормативи режимів
1	2	3
Матеріали і енергія	Затрати матеріалів на виготовлення основної, допоміжної продукції, обслуговування, ремонт, затрати палива та енергії, на виробничі, господарські та обслуговуючі процеси.	Величини партій, періодичність поставок, запаси на складах, точки замовлення.
Праця	Затрати робочого часу на виготовлення основної, допоміжної продукції, обслуговуючі процеси, ремонт норми кількості та обслуговування.	Тривалість робочої зміни, перерви на обід та відпочинок (у регламентованих інтенсивних процесах), тривалість відпустки та інше.
Вид ресурсів	Норми затрат	Нормативи режимів
Засоби виробництва	Затрати часу на виготовлення основної допоміжної продукції, обслуговуючі процеси машин та устаткування, завантаження виробничої площі, виготовленням складання і випробуванням виробів, затрати інструменту.	Термін служби, (амортизації) технічні режими роботи, ремонтні цикли та їх структура, простої устаткування в ремонті, змінність роботи, запаси інструменту.

Продовження таб.1.5

1	2	3
Продукція: проміжна готова	Широта використання (застосовуваність) уніфікованих деталей та вузлів.	Величини партій обробки деталей, тривалість циклів, виготовлення деталей і вузлів, випередження запуску у виробництво; тривалість виробничих циклів, запаси на складі, періодичність відвантаження.
Фінанси	Оборотні кошти, нормативні показники ліквідності та заборгованості, відрахування у резервний фонд, процентні ставки, ставки оподаткування та інше.	

Суть балансового методу полягає в тому, що план розвитку підприємства, галузі обґрунтовується шляхом попереднього складання балансів (матеріальних, трудових, фінансових), що включають у себе потреби господарства в ресурсах і джерелах задоволення цих потреб. Основною позитивною якістю балансового методу є те, що його застосування сприяє усуненню і, головне, запобіганню диспропорцій та встановленню ефективних пропорцій. Подальшим розвитком балансового методу планування є матричний метод, що передбачає побудову моделей взаємозв'язків між виробничими підрозділами і показниками.

Типовим недоліком планів є їхня одноваріантність. З огляду на це дедалі більшого поширення на підприємствах набуває розрахунково-конструктивний метод (метод варіантів). Складовими етапами його є: вивчення об'єктивної реальності; розробка найдоцільніших варіантів рішень поставленого завдання з урахуванням досягнень науки і практики; технічна, технологічна, екологічна та економічна оцінка одержаних варіантів з виявленням найбільш раціонального і широким його обговоренням; розробка заходів, спрямованих на освоєння проекту. Варіантний метод планування досить трудомісткий. Тому для скорочення витрат праці й коштів застосовують графіко-аналітичні прийоми. Перший передбачає використання для проектних розрахунків математичних рівнянь прямої, гіперболи, параболи та ін., а другий – спеціальних формул для розв'язання окремих питань.

Істотному підвищенню ефективності планування сприяє використання економіко-математичних методів і персональних комп'ютерів. Це дає можливість

здійснити моделювання складних економічних процесів, передбачити найбільш імовірні напрями розвитку економічної системи залежно від тих чи інших параметрів і цільових функцій, значно прискорити розрахунки і підвищити їх точність і, що дуже важливо, забезпечити визначення оптимального варіанта плану з усіх можливих.

Необхідно розрізнити поняття «оптимальний план» і «ефективний план» (у літературі їх часто вживають як синоніми). Ефективний варіант плану – це варіант, який за існуючих умов макро- і мікросередовища забезпечує максимальну економічну вигоду для підприємства. Оптимальний варіант плану – це варіант, що його розраховано за допомогою економіко-математичних методів на екстремум (максимум чи мінімум) функції за певним критерієм оптимальності (максимум прибутку, мінімум витрат) і відповідно до поставлених у задачі умов і обмежень. І якщо вони коректні, то оптимальний план буде найефективнішим. Але в разі некоректності поставлених умов і обмежень такий варіант плану може бути оптимальним з погляду математичних критеріїв, однак неефективним, оскільки не забезпечує високої результативності використання ресурсів і прибутковості господарства.

Усі розглянуті методи планування лежать в основі так званого формального планування. Але окрім формального планування практично кожен менеджер використовує так зване «інтуїтивне передбачення», тобто планування, що ґрунтується на досвіді керівника, а також на сукупності таких індивідуальних якостей, як інстинкт, винахідливість, творчі здібності, особливе чуття («нюх») та ін., що асоціюються з обдарованим підприємцем.

Інтуїтивне планування може успішно поєднуватись із формальним, а в окремих випадках навіть буває ефективнішим. Пояснюється це тим, що формальне планування – це узагальнення типових ринкових явищ, які повторюються. Тим часом багато ринкових ситуацій є поєднанням неповторних, унікальних обставин, і тут формальне планування не завжди допомагає. Більш ефективним виявляється інтуїтивне. Ще однією причиною використання інтуїтивного планування є те, що менеджеру, як і кожній людині, притаманний страх, що не повністю піддається

контролю свідомості. Характерним прикладом ірраціональної поведінки у фінансовій сфері є дії в разі біржових панік або, навпаки, спекулятивних бумів, що охоплюють різні біржі світу і пов'язані з масовими зрушеннями в психологічному стані учасників біржової діяльності.

Отже слід визначити що існують багато видів фінансових планів та методів їх складання. Підприємство само повинно визначити, якими саме методами їм будувати планування на підприємстві в цілому, та фінансове окремо. Для детально розгляду реалізації фінансового планування на підприємстві перейдемо до наступного розділу.

1.3. Методики планування фінансового забезпечення для поточної діяльності підприємства

У залежності від характеру участі у виробничому процесі основні виробничі засоби підрозділяються на активну і пасивну частини.

Активними вважаються ті основні виробничі засоби, що своїм безпосереднім впливом забезпечують видобуток корисної копалини або випуск іншої продукції. До них відносять: силові машини й устаткування, робочі машини й устаткування, вимірні і регулюючі прилади і пристрої, обчислювальну техніку, транспортні засоби й інструмент.

Пасивні – це ті основні виробничі засоби, що забезпечують нормальне функціонування активної частини основних фондів у процесі виробництва продукції. До цієї частини фондів відносять: будинки, спорудження, передатні пристрої, інвентар і ін.

Вирішальна роль у забезпеченні випуску продукції належить активній частині. Тому аналіз співвідношення величини окремих груп основних фондів на кожному підприємстві і вишукування можливості росту активної частини, і на цій основі підвищення ефективності виробництва, являють собою важливу задачу для кожного виробничого підприємства.

Під терміном "амортизація" основних фондів і нематеріальних активів слід розуміти поступове віднесення витрат на їх придбання, виготовлення або поліпшення, на зменшення скоригованого прибутку платника податку у межах норм амортизаційних відрахувань.

Амортизації підлягають витрати на:

- придбання основних фондів та нематеріальних активів для власного виробничого використання;
- самостійне виготовлення основних фондів для власних виробничих потреб, включаючи витрати на виплату заробітної плати працівникам, які були зайняті на виготовленні таких основних фондів;
- проведення всіх видів ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних фондів;
- капітальні поліпшення землі, не пов'язані з будівництвом, а саме: іригація, осушення, збагачення та інші подібні капітальні поліпшення землі.

Основні фонди з точки зору амортизації підлягають розподілу за такими групами:

група 1 будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні пристрої, в тому числі жилі будинки та їх частини (квартири і місця загального користування), вартість капітального поліпшення землі;

група 2 автомобільний транспорт та вузли (запасні частини) до нього; меблі; побутові електронні, оптичні, електромеханічні прилади та інструменти, інше конторське (офісне) обладнання, устаткування та приладдя до них;

група 3 будь-які інші основні фонди, не включені до груп 1, 2 і 4;

група 4 електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, їх програмне забезпечення, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи, телефони (у тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує вартість малоцінних товарів (предметів).

Норми амортизації встановлюються у відсотках до балансової вартості кожної з груп основних фондів на початок звітного (податкового) періоду в такому розмірі (в розрахунку на податковий квартал):

група 1 1,25 відсотка;

група 2 6,25 відсотка;

група 3 3,75 відсотка;

група 4 15 відсотків.

Відповідно до ПБО 9 «Запаси» [21], затвердженого наказом Мінфіну України від 20.10.99 р. № 246, до запасів належать активи, що [16]:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності (готова продукція);
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва (незавершене виробництво);
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством (сировина й матеріали, паливо, запасні частини).

Важливим моментом є правильність оцінки запасів, яка повинна здійснюватися за найменшою з двох величин: собівартістю (первісною вартістю) або чистою вартістю реалізації.

Собівартість (первісна вартість) запасів повинна включати:

- суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- транспортно-заготівельні витрати (на заготівлю запасів, оплату тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів);

- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях. До них належать прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доопрацювання і підвищення якісно технічних характеристик запасів.

Необхідно мати на увазі, що відповідно до ПБО 9 ряд витрат не відноситься до первісної вартості запасів, а належить до витрат того періоду, в якому вони були здійснені. До складу таких витрат відносяться:

- понаднормові витрати і нестачі запасів;
- проценти за користування позиками;
- витрати на збут;
- загальногосподарські та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою запасів та приведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Чиста вартість реалізації запасів – це очікувана ціна реалізації запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію. Згідно з ПБО 9 запаси повинні відображатися за чистою вартістю реалізації, якщо на дату складання Балансу їх ціна знизилась або вони зіпсовані, застаріли, або іншим чином втратили первісно очікувану економічну вигоду.

У Балансі запаси відображаються у чотирьох рядках: «виробничі запаси», «тварини на вирощуванні та відгодівлі», «незавершене виробництво», «готова продукція».

Виробничі запаси(код рядка 1100). До складу виробничих запасів потрібно включати і вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, купованих напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання під час нормального операційного циклу.

У статті «Виробничі запаси» необхідно відображати і вартість МШП на складі, термін використання яких не перевищує одного року.

Незавершене виробництво (код рядка 1100). У цій статті відображаються витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги). Крім того, у цьому ж рядку показується продукція, яка не відповідає встановленим технічним характеристикам (крім браку), не прийняті замовником роботи, а також напівфабрикати власного виробництва, які використовуються для власних виробничих потреб. До складу цієї ж статті відповідно до листа Міністерства фінансів України від 04.02.2000 р. № 18424 потрібно включати і вартість ремонту основних засобів.

Готова продукція (код рядка 1100). У цій статті відображаються запаси виробів на складі, оброблення яких завершено і які пройшли випробування, приймання, укомплектовані відповідно до умов договорів із замовниками та відповідають технічним умовам і стандартам.

Товари (код рядка 1100). У цій статті відображається вартість товарів, придбаних підприємствами (збуту, торгівлі, заготівлі та громадського харчування) з метою продажу. На промислових та інших виробничих підприємствах у цій статті повинні відображатися будь-які вироби, матеріали, продукти, придбані спеціально для продажу.

Крім того, промисловими підприємствами відображається вартість матеріальних цінностей, придбаних для комплектування готової продукції. Вартість таких цінностей не включається до собівартості готової продукції, а підлягає відшкодуванню покупцями окремо.

Векселі одержані (код рядка 1120). У цій статті відображається заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), виконані роботи і надані послуги. При цьому така заборгованість повинна відображатися за фактичною вартістю і бути забезпечена векселями з терміном погашення до одного року. У цій статті слід відображати як векселі, отримані безпосередньо від векселедавця, так і векселі, отримані за індосаментом. Відображення отриманих векселів проводиться за фактичною сумою заборгованості, в забезпечення якої такі векселі отримано, незалежно від номінальної вартості векселя.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. У Балансі «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» відображається в трьох рядках: «чиста реалізаційна вартість», «первісна вартість», «резерв сумнівних боргів».

Первісна вартість (код рядка 1125). Правильність відображення фактичної суми дебіторської заборгованості визначена відповідно до ПБО 10 «Дебіторська заборгованість»[10].

Згідно з цим положенням за первісною вартістю оцінюється поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги, яка визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума.

Чиста реалізаційна вартість (код рядка 1125). У цьому рядку відображається різниця між первісною вартістю дебіторської заборгованості і сумою резерву сумнівних боргів (коди рядків 161 і 162). Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості включається до підсумку Балансу.

Дебіторська заборгованість за розрахунками

У Балансі дебіторська заборгованість за розрахунками відображається у чотирьох рядках: «з бюджетом», «за виданими авансами», «з нарахованих доходів», «із внутрішніх розрахунків».

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (код рядка 1135). У цьому рядку відображається дебіторську заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплата по податках, зборах та інших платежах до бюджету.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами (код рядка 1130). У цій статті відображається сума авансів, наданих іншим підприємствам у рахунок майбутніх платежів. Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів показує суму нарахованих дивідендів, відсотків, роялті, що підлягають надходженню, а дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків показує заборгованість із внутрішньовідомчих та внутрішньогосподарських розрахунків та дебіторська заборгованість пов'язаних сторін.

До внутрішньовідомчих та внутрішньогосподарських розрахунків потрібно відносити дані про дебіторську заборгованість філій та структурних підрозділів

підприємства, які виділено на окремий баланс, а також дані по розрахунках усередині одного тресту, концерну тощо.

Інша поточна дебіторська заборгованість (код рядка 1155). У цій статті показується заборгованість дебіторів, яка не може бути включена до інших статей дебіторської заборгованості та відображається у складі оборотних активів. До такої заборгованості відносяться: заборгованість покупців за відвантажені матеріальні цінності (крім готової продукції, товарів); персоналу за іншими операціями (по товарах, придбаних у кредит); розрахунки з підзвітними особами та з працівниками підприємства (крім оплати праці); розрахунки по претензіях, штрафних санкціях та відшкодуванню матеріальних збитків (у результаті нестач і втрат від псування і розкрадання цінностей, грошових коштів); заборгованість по операціях зі спільної діяльності; з різними організаціями по операціях некомерційного характеру (орендарів нежитлових приміщень, плата батьків за утримання дітей у дитячих установах, оплата навчальним закладам за підготовку фахівців, оплата науково-дослідним установам за виконані роботи); заборгованість по наданій фінансовій допомозі на зворотній основі.

Поточні фінансові інвестиції (код рядка 1160). У цій статті відображаються фінансові інвестиції, отримані на строк, що не перевищує одного року, і які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів).

Згідно з ПБО 12 «Фінансові інвестиції» [23] первісна оцінка фінансових інвестицій у бухгалтерському обліку здійснюється за собівартістю, яка складається з ціни її придбання, комісійних винагород, мита, податків, зборів, обов'язкових платежів та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням.

У разі придбання фінансової інвестиції шляхом:

- обміну на цінні папери власної емісії – собівартість фінансової інвестиції визначається за справедливою вартістю переданих цінних паперів;
- обміну на інші активи – собівартість визначається за справедливою вартістю цих активів.

Грошові кошти та їх еквіваленти в національній та іноземній валютах (код рядку 1165)

До складу грошових коштів (як у національній, так і в іноземній валютах) та їх еквівалентів необхідно відносити:

- кошти в касі (у національній та іноземній валютах);
- кошти на банківських рахунках (поточних, валютних, спеціальних, акредитиви, ощадні сертифікати, приватизаційні папери, імпорتنі депозити, приватизаційні кошти громадян, компенсаційні сертифікати тощо);
- грошові документи (у національній та іноземній валютах), які знаходяться в касі підприємства (поштові марки, марки гербового збору, оплачені проїзні документи та путівки до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку);
- кошти в дорозі (в національній та іноземній валютах), тобто грошові суми, внесені до каси банків, ощадних кас або поштових відділень для подальшого їх зарахування на розрахункові або інші рахунки підприємства;
- казначейські чеки тощо.

На практиці кваліфіковані фінансові менеджери розробляють власну систему критеріїв, прийняття фінансових рішень, яка, окрім згаданих критеріїв, може бути доповнена іншими чи дещо спрощена. Для прикладу в табл. 1.6 наведено загальний огляд порівняльних характеристик фінансування підприємства за рахунок власного капіталу і позичок.

Таблиця 1.6

Порівняльна характеристика фінансування підприємства за рахунок власного і позичкового капіталу

Критерії	Власний капітал	Позичковий капітал
1	2	3
1. Рівень відповідальності капіталодавців	Щонайменше у повному обсязі	Відсутня; статус кредитора
2. Участь в управлінні підприємством	Як правило, дає право	Як правило, участь в управлінні підприємством виключена
3. Участь у прибутках	Дає право участі у розподілі прибутків	Обумовлені договором проценти; участь у розподілі прибутків виключена

Продовження таб.1.6

1	2	3
4. Строк використання	Необмежений	Обмеження згідно з договором
5. Кредитне забезпечення	Як правило, непотрібне	Як правило, необхідне
6. Податковий тягар	Плата за користування здійснюється за рахунок прибутку, що залишився після сплати всіх податків	Проценти за користування позиками відносяться на валові витрати, тобто зменшують податковий тягар
7. Порядок повернення у разі банкрутства	В останню чергу	Першочергово, залежно від типу кредитора

Оборотними виробничими фондами підприємства є такі засоби виробництва, що, знаходячись у процесі праці, цілком споживаються в кожному виробничому циклі і цілком переносять у цьому ж циклі свою вартість на продукцію праці.

Тому від оборотних виробничих фондів, використовуваних у виробництві, необхідно відрізнити фонди обертання, що обслуговують проведення постачальницько-збутової діяльності.

Фонди обертання складаються з готової до реалізації продукції, відвантажених товарів, дебіторської заборгованості і коштів, необхідних для закупівлі сировини, матеріалів, палива, виплати заробітної плати. Фонди обертання дозволяють робити кругообіг коштів.

Сукупність оборотних виробничих фондів і фондів обертання, виражена в грошовому вимірі, складає оборотні кошти виробничих підприємств, об'єднань.

Оборотні кошти це фінансові ресурси виробничих підприємств, об'єднань, що обслуговують економічний оборот усіх їхніх фондів, включаючи основні, оборотні виробничі фонди, фонди заробітної плати, фонди обертання у виді готової продукції і засобів у розрахунках.

Для вивчення складу і структури оборотних коштів їх групують по чотирьох ознаках: по сферах обороту, елементам оборотних коштів, охопленню нормуванням, джерелам фінансування. По призначенню в процесі відтворення – формуються чотири групи: виробничі запаси, витрати на незакінчену продукцію, продукцію на складах і кошти та розрахунки (таблиця 1.7).

Оборотні кошти приймають форму виробничих запасів і незавершеного виробництва у виробничому процесі, а також готових виробів і коштів у процесі обертання, тобто функціонують одночасно в сфері виробництва й у сфері обертання. Проходячи три стадії кругообертання: постачання, виробництво і збут (реалізація), вони приймають різні натуральні форми.

Таблиця 1.7

Склад і класифікація оборотних коштів підприємства [27]

Сфера обороту Оборотних коштів	Елементи оборотних коштів	Охват нормуванням	Джерела фінансування
Оборотні виробничі фонди (сфера виробництва)	I. Виробничі запаси 1. Сировина, основні матеріали, покупні полуфабрикати 2. Допоміжні матеріали 3. Паливо, електроенергія 4. Пар 5. Запасні частини 6. Малоцінні та швидкозношуємі предмети II. Витрати на незакінчену продукцію 7. Незакінчене виробництво та полуфабрикати власного виробництва 8. Витрати наступних періодів	Нормуємі оборотні кошти	Власні оборотні кошти
Фонди обігу (сфера обігу)	III. Готова продукція 9. Продукція на складах		
	10. Відгружена продукція IV. Грошові кошти та розрахунки 11. Грошові кошти 12. Дебіторська заборгованість та інші розрахунки	Ненормовані оборотні кошти	Позикові оборотні кошти (формування ненормованих фондів та Понаднормативних нормуємих фондів)

Висновки до розділу 1

Головною метою управління фінансовою діяльністю підприємства є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періоді. Ця мета одержує конкретне вираження в забезпеченні

максимізації ринкової вартості підприємства, що реалізує кінцеві фінансові інтереси його власників.

Фінансовий менеджмент реалізує свою головну мету й основні задачі шляхом здійснення визначених функцій. Ці функції підрозділяються на дві основні групи, обумовлені комплексним змістом фінансового менеджменту:

1) функції фінансового менеджменту як керуючої системи (склад цих функцій у цілому характерний для будь-якого виду менеджменту, хоча і повинний враховувати його специфіку);

2) функції фінансового менеджменту як спеціальної області управління підприємством (склад цих функцій визначається конкретним об'єктом фінансового менеджменту).

Одним з факторів забезпечення прибутковості суб'єктів господарювання є ефективне використання (включаючи аналіз і планування) фінансових ресурсів. Ефективність фінансування підприємства неабияк визначається структурою джерел формування ресурсів, що залежать від форми власності, виду діяльності, територіального розміщення та інших факторів впливу. Очевидно, зростання частки власних фінансових ресурсів щодо позичених і залучених дає змогу зробити висновок про зростання ефективності фінансування підприємства.

При створенні підприємства статутний капітал направляється на придбання основних фондів і формування оборотних ресурсів у розмірах, необхідних для ведення нормальної виробничо-господарської діяльності, вкладається в придбання ліцензій, патентів, ноу-хау, використання яких є важливим чинником при утворенні прибутку. Таким чином, початковий капітал інвестується у виробництво, в процесі якого створюється вартість, що виражається ціною реалізованої продукції.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ „ЛАЙТСВІТ”

2.1 Основні характеристики фінансово-господарської діяльності ТОВ „Лайтсвіт”

Підприємство – товариство з обмеженою відповідальністю – ТОВ „Лайтсвіт” (код ЄДРПОУ – 31249789) зареєстровано Дніпропетровським міськвиконкомом 27 квітня 2009 року (реєстраційний № 1740) за адресою: м.Дніпропетровськ, вул. Тарасівська, 12а/23.

Середньооблікова чисельність персоналу у 2015 році – 11 працівників, у 2015 році – 16 працівників. Форма власності – колективна (код КФВ – 20), основний вид діяльності – оптова торгівля (код ЗКГНГ 71130, код КВЕД – 51.65.0). Підприємство за чисельністю відноситься до малих підприємств, але, оскільки обсяги товарообігу перевищують 900 тис.грн./на рік, підприємство працює на традиційній системі оподаткування підприємств – юридичних осіб. Структура товариства зображена на рис.2.1.

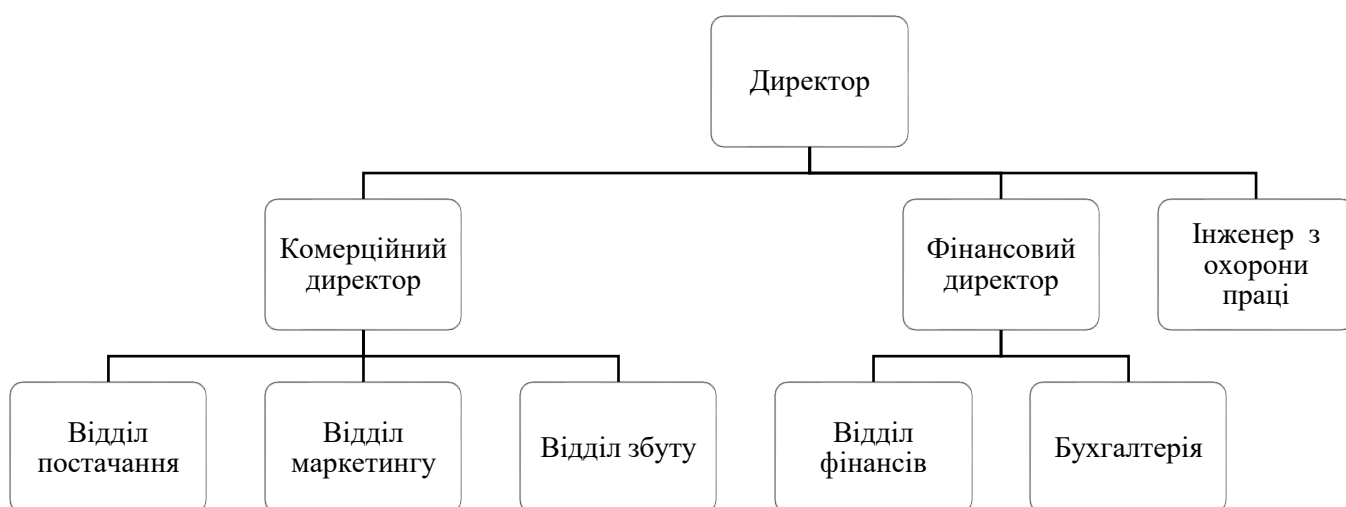

Рис.2.1. Організаційна структура ТОВ «Лайтсвіт» у 2019 році

Згідно Статуту ТОВ „Лайтсвіт”:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю "Гідротехніка", надалі ТОВАРИСТВО створено згідно рішення зборів Учасників (Протокол № I від 19.04. 2001 р.)

2. Учасниками ТОВАРИСТВА є громадяни України:

3. ТОВАРИСТВО є юридичною особою. З моменту державної реєстрації набуває пов'язані з його діяльністю права і несе зобов'язання, має самостійний баланс, основні фонди та оборотні кошти, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банківських установах, круглу та інші печатки і штампи з власною назвою, бланки, емблеми, торгові і а фірмові знаки, інші реквізити.

4. Основною метою ТОВАРИСТВА є формування ринку товарів та послуг, здійснення діяльності, спрямованої на отримання прибутку на вкладений капітал, а також задоволення на основі отриманого прибутку соціально-економічних інтересів Учасників і робітників ТОВАРИСТВА, які не є Учасниками ТОВАРИСТВА

5. Предметом діяльності ТОВАРИСТВА є:

- здійснення оптової, роздрібною та комісійної торгівлі продукцією виробничо технічного призначення та товарами народного споживання.
- здійснення оптової, роздрібною та комісійної торгівлі металом та виробами з металу.
- оптова торгівля промисловим обладнанням.
- організація та проведення спортивних та оздоровчих заходів, змагань.
- здійснення оптової, роздрібною та комісійної торгівлі продовольчими товарами.
- посередницькі послуги в оптовій та роздрібній торгівлі
- створення власних магазинів та торговельних точок.
- надання всіх видів побутових послуг населенню.
- виготовлення та реалізація алкогольних напоїв, спирту етилового, коньячного і плодового.
- зовнішньоекономічна діяльність.
- виробництво, переробка, закупівля й реалізація (в тому числі у формі бартеру)

продукції виробничо-технічного призначення.

- закупівля сільськогосподарської продукції у населення (в т.ч. за готівку).
- надання послуг у галузі маркетингу, менеджменту, пошук ділових партнерів у власних інтересах та інтересах третіх осіб.
- консалтингова, економіко-аналітична, та інформаційна діяльність. Надання консультаційних, брокерських, дилерських, лізингових послуг.
- будівництво, ремонтно-будівельне виробництво, виконання проектних і пошукових, оздоблювальних і сантехнічних робіт, виробництво будівельних матеріалів і конструкцій та супутніх виробів.
- будівництво і комплексна експлуатація готельного господарства, мотелів, станцій технічного обслуговування, автомобільних стоянок, автозаправних станцій, тощо.
- створення і придбання засобів, технологій та устаткування для технічного переобладнання виробництва, інжиніринг, розробка і впровадження винаходів "ноу-хау", екологічних програм, тощо.
- транспортне і транспортно-експедиційне обслуговування. Внутрішні та міжнародні перевезення пасажирів і вантажів повітряним, річковим, морським, залізничним та автомобільним транспортом; агентування і фрахтування морського торговельного флоту.
- ремонтно-механічне виробництво, ремонт технологічного обладнання. Надання послуг по обслуговуванню і ремонту транспортних засобів.
- надання послуг по охороні колективної й приватної власності, монтаж, ремонт та обслуговування засобів охоронної сигналізації, засобів вимірювання й контролю, а також види пусконаладжувальних робіт.
- виготовлення та реалізація виробів з дерева, металу та полімерних матеріалів, корпусних та м'яких меблів.
- виготовлення, переробка та реалізація хімічних речовин.
- постачання, переробка та реалізація нафти, газу, всіх видів нафтопродуктів, пально-мастильних матеріалів та продукції нафтохімії.
- передача та постачання електроенергії.

- купівля й продаж, оренда й суборенда в юридичних і фізичних осіб будівель, споруд, квартир, землі та іншого нерухомого майна, всі види послуг в цій галузі.
- інші роботи та послуги що не заборонені діючим законодавством.

Якщо певний вид діяльності, можливо здійснювати лише за умови його ліцензування, ТОВАРИСТВО може його здійснювати тільки після одержання ліцензії.

6. ТОВАРИСТВО є власником майна, яке складають основні фонди і оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі.

7. Майно ТОВАРИСТВА утворюється за рахунок:

- внесків Учасників (будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування водою, землею та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права, в тому числі на інтелектуальну власність, грошові кошти);
- надходжень від випуску акцій та інших цінних паперів;
- доходів від реалізації продукції, робіт, послуг.
- доходів від аукціонів;
- безплатних чи благодійних внесків, пожертвувань українських та іноземних підприємств, організацій, громадян;
- інших джерел, не заборонених діючим законодавством України.

8. Резервний фонд ТОВАРИСТВА створюється шляхом щорічних відрахувань не менше 5% прибутку до досягнення розміру, що дорівнює 25% Статутного фонду, і призначається для покриття збитків за підсумками операційного року.

9. Статутний фонд ТОВАРИСТВА становить 11 800 (одинадцять тисяч вісімсот) гривень.

До моменту державної реєстрації ТОВАРИСТВА Учасники вносять не менше 30% свого внеску, обумовленого в Установчому договорі. Учасник зобов'язаний внести повністю свій вклад не пізніше одного року після проведення державної реєстрації ТОВАРИСТВА.

Порядок внесення коштів та майна до Статутного фонду, а також розмір вкладу кожного Учасника визначається Установчим договором.

2.2. Аналіз джерел залучення та ефективності розміщення фінансових ресурсів ТОВ „Лайтсвіт”

Аналіз фінансово-економічного стану підприємства і керування його фінансами проводиться на основі його фінансових звітів [15].

Метою фінансових звітів є структурована економічна інформація про фінансовий стан, результати діяльності і зміни у фінансовому стані підприємства, що є корисної для широкого кола користувачів у прийнятті ними економічних рішень.

З 1 січня 2000 р. на підприємствах України незалежно від форм власності (крім банків і бюджетних установ) впроваджені основні форми фінансової звітності, що відповідають міжнародним стандартам, і використовуються при розрахунках фінансового стану підприємства й акціонерного капіталу:

Форма №1 “Баланс” – звіт про фінансовий стан, що відображає активи, зобов'язання і капітал підприємства на встановлену дату [16].

Форма №2 “Звіт про фінансові результати”, що містить дані про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний і попередній періоди [17].

У таблицях А.1, А.2 Додатку А наведені баланси підприємства ТОВ „Лайтсвіт” за 2014 - 2016 роки та звіти про фінансові результати за 2014 - 2016 роки.

В таблицях А.3 А.6 Додатку А представлені результати вертикального та горизонтального розрізу при аналізі динаміки статей балансів підприємства та звітів про фінансові результати. Розрахунки виконані з використанням ”електронних” таблиць EXCEL 2010 згідно наступних статистичних алгоритмів.

Для кращого розуміння і аналізу досліджуваних статистичних даних, їх потрібно систематизувати, побудувавши хронологічні ряди, які називаються рядами динаміки або часовими рядами.

Кожний ряд динаміки складається з двох елементів [41]:

- 1) періодів або моментів часу, до яких відносяться рівні ряду(t);
- 2) статистичних показників, які характеризують інтенсивності рівнів ряду (Y).

У процесі аналізу рядів динаміки обчислюють і використовують наступні аналітичні показники динаміки: абсолютний приріст, темп зростання, темп приросту і абсолютне значення одного проценту приросту. Обчислення цих показників ґрунтується на абсолютному або відносному зіставленні між собою рівнів ряду динаміки. Рівень, який зіставляється, називають звітним, а рівень, з яким зіставляють інші рівні – базисним. За базу зіставлення приймають початковий (перший) рівень ряду динаміки. Якщо кожний наступний рівень зіставляють з попереднім, то отримують ланцюгові показники динаміки, а якщо кожний наступний рівень зіставляють з рівнем, що взятий за базу зіставлення, то одержані показники називають базисними.

Абсолютний приріст обчислюється як різниця між звітним і базисним рівнями і показує, на скільки одиниць підвищився чи зменшився рівень порівняно з базисним за певний період часу. Він виражається в тих же одиницях виміру, що й рівні динаміки.

$$\Delta_{\text{баз}} = y_i - y_1 \text{ або } \Delta_{\text{ланц}} = y_i - y_{i-1} \quad (2.1)$$

де y_i – звітний рівень ряду динаміки; y_{i-1} – попередній рівень ряду динаміки; y_1 – початковий рівень ряду динаміки.

Темп зростання обчислюється як відношення зіставляваного рівня з рівнем, прийнятого за базу зіставлення, і показує, у скільки разів (процентів) зрівнюваний рівень більший чи менший від базисного.

$$T_{\text{баз}} = \frac{y_i}{y_1} \text{ або } T_{\text{ланц}} = \frac{y_i}{y_{i-1}} \quad (2.2)$$

Темп приросту визначається як відношення абсолютного приросту до абсолютного попереднього або початкового рівня і показує, на скільки процентів порівнювальний рівень більший або менший від рівня, взятого за базу порівняння.

$$T_{\text{баз}}^{\text{прирост}} = \frac{\Delta_{\text{баз}}}{y_1} \text{ або } T_{\text{ланц}}^{\text{прирост}} = \frac{\Delta_{\text{ланц}}}{y_{i-1}} \quad (2.3)$$

Абсолютне значення одного проценту приросту визначається шляхом ділення абсолютного приросту на темп приросту за один і той же період.

$$A = \frac{\Delta}{T^{\text{прирост}} (\%)} \quad (2.4)$$

Середній абсолютний приріст визначається як середня арифметична проста з ланцюгових приростів за певні періоди і показує, на скільки одиниць в середньому змінився рівень порівняно з попереднім.

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum \Delta_{\text{ланц}}}{n} \quad (2.5)$$

Середній темп зростання розраховується за формулою середньої геометричної:

$$\bar{T} = \sqrt[T_{\text{ланц}}^1 T_{\text{ланц}}^2 \dots T_{\text{ланц}}^n] \quad (2.6)$$

Середній темп приросту визначається як різниця між середнім темпом зростання одиницею (якщо середній темп зростання вигляді коефіцієнта), бо 100 (якщо він у процентах)

$$\bar{T}_{\text{прирост}} = \bar{T} - 1 \text{ (у вигляді коефіцієнтів);} \quad (2.7)$$

$$\bar{T}_{\text{прирост}} = \bar{T} - 100 \text{ (у вигляді процентів).}$$

Аналіз результатів первинної статистичної обробки балансових звітів та звітів про фінансові результати діяльності ТОВ “Лайтсвіт” за 2018 –2020 роки, наведених

в таблицях А.1 – А.6 Додатку А, таблицях аналітичного групування агрегатів 2.1 – 2.2 та на графіках рисунків 2.1 – 2.2, показує:

- валюта активів балансу у 2019 році зросла на + 89,12 % відносно рівня 2018 року, а у 2020 році ще зросла на + 55, 75 % відносно рівня 2018 року, таким чином валюта балансу за два роки зросла з 23,9 тис. грн.. до 70,4 тис. грн.;
- необоротний капітал (основні фонди) підприємства займають значну долю 20,9 – 24,3 % в валюті балансу, тобто підприємство – виробничо-торгівельне, та має суттєву виробничу базу.

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки та структури майна ТОВ “Лайтсвіт”

№ п/п	Показник (тис.грн.)	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Питома вага в % на 2018р.	Питома вага в % на 2019р.	Питома вага в % на 2020р.	Зростання показника за 2019р. відносно 2018р.		Зростання показника за 2020р. відносно 2019р.	
								Абсол.	Відносн.	Абсол.	Відносн.
1	Усього майна	23,9	45,2	70,4	100	100	100	21,3	89,12	25,2	55,75
2	Імобілізовані засоби (необоротні активи)	5,8	9,6	14,7	14,3	21,1	20,9	3,8	55,52	5,1	53,13
3	Мобільні засоби (оборотні активи)	18,1	35,6	55,7	75,7	78,8	79,1	17,5	96,69	20,1	54,46
4	Запаси	12,4	19,2	39,9	51,9	42,5	56,7	6,8	54,84	20,7	107,81
5	Дебіторська заборгованість	2,3	14,6	6,3	9,6	32,3	8,9	12,3	53,47	-8,3	-56,85
6	Грошові кошти і цінні папери	3,4	1,8	9,5	14,2	4,0	13,5	-1,6	-47,06	7,7	42,7

Динаміка структурної долі грошових коштів характеризується падінням з рівня 14,2 % (2018) до 4,0 % (2019) та нарощенням до 13,5% у 2020 році; динаміка

структурної долі запасів характеризується падінням з рівня 51,9 % (2014) до 42,5 % (2015) та нарощенням до 56,7% у 2016 році; динаміка структурної долі дебіторської заборгованості характеризується нарощенням з рівня 9,6 %(2014) до 32,5%(2015) та падінням до рівня 8,9% у 2016 році;

Таким чином, для 2014 - 2016 років для активів підприємства характерні процеси відносно нестабільного регулювання структури активів балансу з різкими змінами структурних частин грошових агрегатів в залежності від циклів реалізації продукції та накоплення запасів для наступного циклу виготовлення продукції та її продажу.

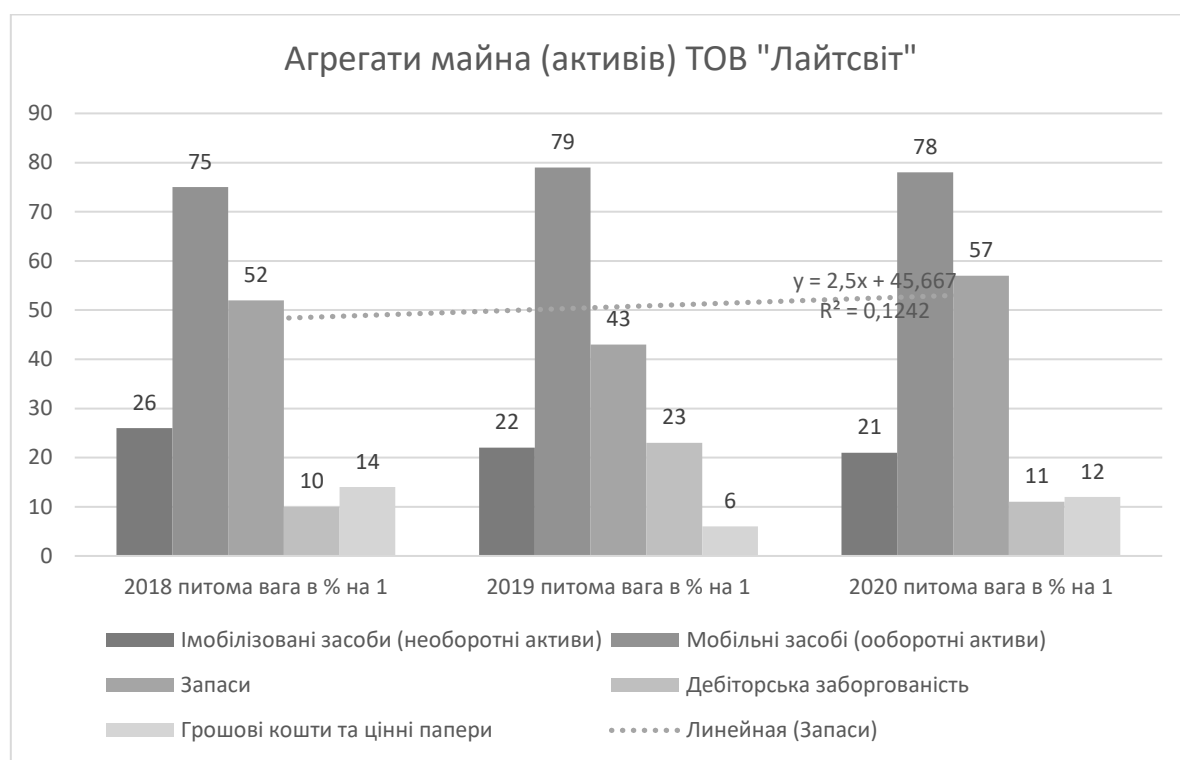

Рис. 2.2. Динаміка структури агрегатів майна (активів) ТОВ “Лайтсвіт”

Таблиця 2.2

Динаміка джерел (ресурсів) підприємства ТОВ “Лайтсвіт”

№ п/п	Показник (тис.грн.)	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Питома вага в % на 2018р.	Питома вага в % на 2019р.	Питома вага в % на 2020р.	Зростання показника за 2019р. відносно 2018р.		Зростання показника за 2020р. відносно 2019р.	
								Абсол.	Відносн.	Абсол.	Відносн.
1	Усього джерел майна	23,9	45,2	70,4	100	100	100	21,3	89,12	25,2	55,75
1.1	Власні кошти підприємства (Власний капітал+створені резерви наступних виплат)	22,9	40,0	62,5	95,82	88,5	88,78	17,1	74,67	22,5	56,25
1.1.1	Наявність власних оборотних коштів (власні кошти-необоротні активи)	17,1	30,4	47,8	71,55	67,27	67,9	13,3	77,78	17,4	57,24
2	Позичені кошти (усього)	0,0	0,1	4,8	0	0,22	6,82	0,1	0	4,7	470
2.1	Довгострокові позики	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Короткострокові позики	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3	Кредиторська заборгованість	0	0,1	4,8	0	0,22	6,82	0,1	0	4,7	470

Як видно із даних таблиці 2.2 основними джерелами ресурсів підприємства ТОВ “Лайтсвіт” є власний капітал та незначно позичені кошти у вигляді кредиторською заборгованості у 2020 році (рисунки 2.2):

- доля власного капіталу поступово знижувалась з рівня 95,8 % у 2018 до 88,5% у 2019 та 88,8% у 2020, при цьому зростання абсолютної суми власного капіталу відбулося з рівня 22,9 тис. грн. до 62,5 тис. грн., тобто на +74,7% у 2019 році та ще на +56,2 % у 2020 році;

- структурна доля власних оборотних коштів (власний капітал – необоротні активи балансу) з рівня 71,5% у 2018 році знизилась до рівня 67,3% у 2019 році та залишилась на рівні 67,9% у 2020 році;

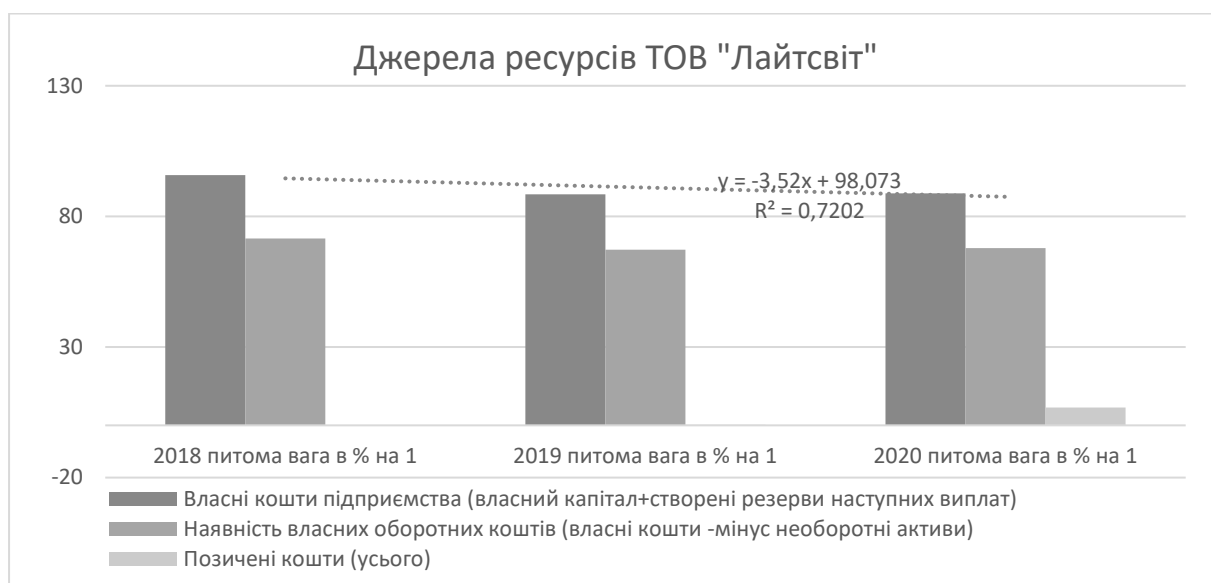

Рис.2.3. Динаміка структурних частин джерел ресурсів ТОВ «Лайтсвіт»

Аналіз динаміки показників звітів про фінансові результати ТОВ «Лайтсвіт», наведених на рисунку 2.3 показує:

- чисті обсяги реалізації продукції в 2018 – 2020 році нарощуються з рівня 260,9 тис. грн.(2018) до рівня 608,4 тис. грн. у 2019 році (зростання на +133,2 % відносно 2020 року) та до рівня 657,2 тис. грн. у 2020 році (зростання на 8,2% відносно 2019 року);

- ланцюговий темп росту собівартості випуску та реалізації продукції становить + 105,4 % у 2019 році відносно 2018 та + 14,9 % у 2020 році відносно рівня 2003 року, що практично відповідає темпам росту обсягів доходів від реалізації;

- темп росту фінансових результатів діяльності значно перевищує темпи росту валюти балансу, що свідчить про інтенсивний розвиток ділової діяльності підприємства, а темп росту чистого прибутку – нижче ніж темпу росту валюти балансу;

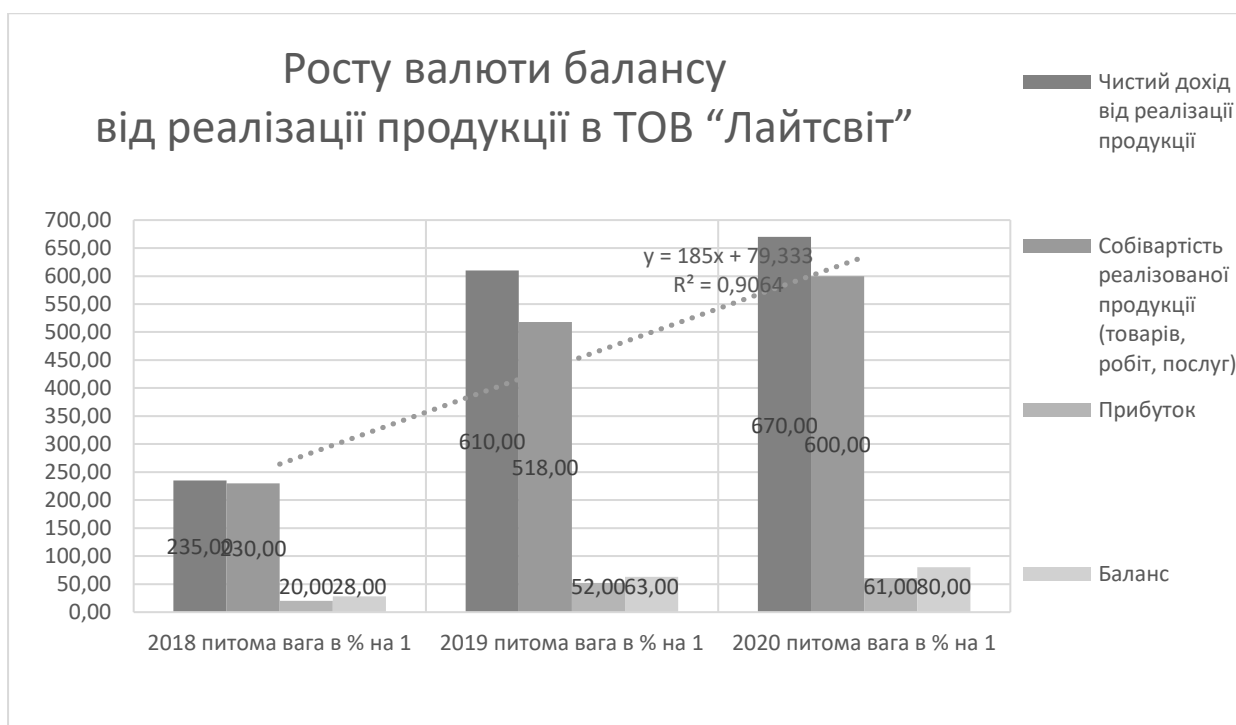

Рис.2.4 Динаміка абсолютного росту валюти балансу та обсягів чистих доходів, витрат, валового прибутку від реалізації продукції в ТОВ “Лайтсвіт”

2.3 Коефіцієнтний аналіз показників фінансової діяльності ТОВ “Лайтсвіт”

В таблицях Б.1 – Б.4 додатку В наведені алгоритми розрахунків показників рентабельності діяльності підприємства [48] з використанням форм фінансової звітності – Форма 1 “Баланс” та Форма 2 “Звіт про результати фінансової діяльності”.

В таблицях В.1 В.5 Додатку В наведені результати розрахунків коефіцієнтів діяльності підприємства ТОВ “Лайтсвіт” в 2018 –2020 роках за алгоритмами, наведеними в таблицях Б.1 – Б.4 додатку В.

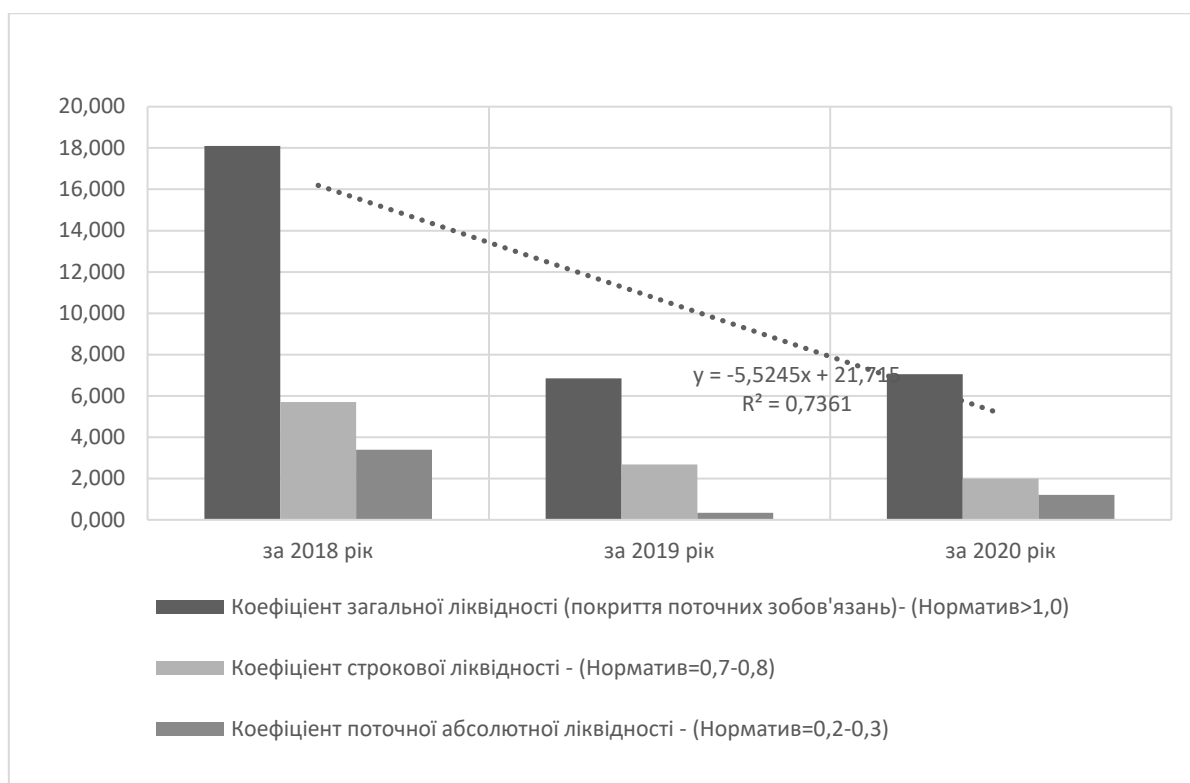

Рис.2.5 Динаміка показників ліквідності балансу підприємства ТОВ „Лайтсвіт”

Аналіз результатів вторинної (коефіцієнтної) статистичної обробки балансових звітів та звітів про фінансові результати діяльності ТОВ „Лайтсвіт” за 2018 –2020 роки, наведений на рисунках 2.4 – 2.10.

Рис.2.6. Динаміка рентабельності активів та власного капіталу підприємства ТОВ „Лайтсвіт”

Аналіз графіків, наведених на рисунку 2.4 показує, що оскільки ТОВ “Лайтсвіт” у своїй діяльності спирається тільки на власні джерела фінансових ресурсів – фактичні значення показників ліквідності в декілька разів перевищують нормативні значення (немає боргових залучених ресурсів).

Аналіз рентабельності активів та власного капіталу ТОВ „Лайтсвіт” (рис.2.5) показує, що діяльність може бути охарактеризована як стабільно-прибуткова:

1. Ресурсовіддача активів в чисту виручку у 2018 - 2020 роках знаходиться на дуже високому рівні 9,33 – 13,46;

2. Рентабельність активів та власного капіталу по валовому прибутку від реалізації (різниця між чистим доходом та собівартістю продукції):

- у 2019 році різко зросла до рівня 201,14% у порівнянні з рівнем 2018 року 36,9 38,5 %;

- а у 2020 році знизилась в два рази до рівня 88,87%.

3. Рентабельність власного капіталу по чистому прибутку після оподаткування становить 34 – 49 %, що відповідає строку окупності власного капіталу 2,0 – 2,3 роки та є дуже інвестиційно-привабливими показниками на рівні альтернативної ставки депозитної доходності в 12 –14 % річних.

4. Рентабельність продаж по чистому прибутку після оподаткування знаходиться в дуже низькому діапазоні – 2,5 –3,5 %, що свідчить про надто велику собівартість продукції та велику долю торгових операцій по перепродажу товарів з мінімальною націнкою.

Рис.2.7. Характеристики динаміки показників ділової активності ТОВ „Лайтсвіт”

На рисунку 2.6 наведені характеристики ділової активності (швидкості обороту окремих характерних агрегатів активів та пасивів балансу) ТОВ „Лайтсвіт”.

Аналізуючи графіки на рисунку 2.6 можна дійти наступних висновків:

1. У 2019 році періоди обороту характерних агрегатів балансу в порівнянні з 2018 роком зменшились на (–15) – (25) %, але строк оборотності операційного та фінансового циклів залишився стабільним та дуже швидким – 20–21 день, що свідчить про пожвавлення ділової активності за рахунок відмічених раніше обсягів реалізації, але операційно-фінансовий процес реалізації залишився практично незмінним.

2. У 2020 році періоди обороту характерних агрегатів балансу в порівнянні з 2019 роком зросли на (+44) – (+80) %, а строк оборотності операційного та фінансового циклів зріс з рівня – 20–21 день (2019) до рівня 25–28 днів, що свідчить про незначне зниження ділової активності за рахунок відміченого раніше росту обсягів реалізації.

Таким чином, підприємство ТОВ “Лайтсвіт” характеризується дуже швидким циклом обороту агрегатів оборотного капіталу, характерним для оптових торгових підприємств.

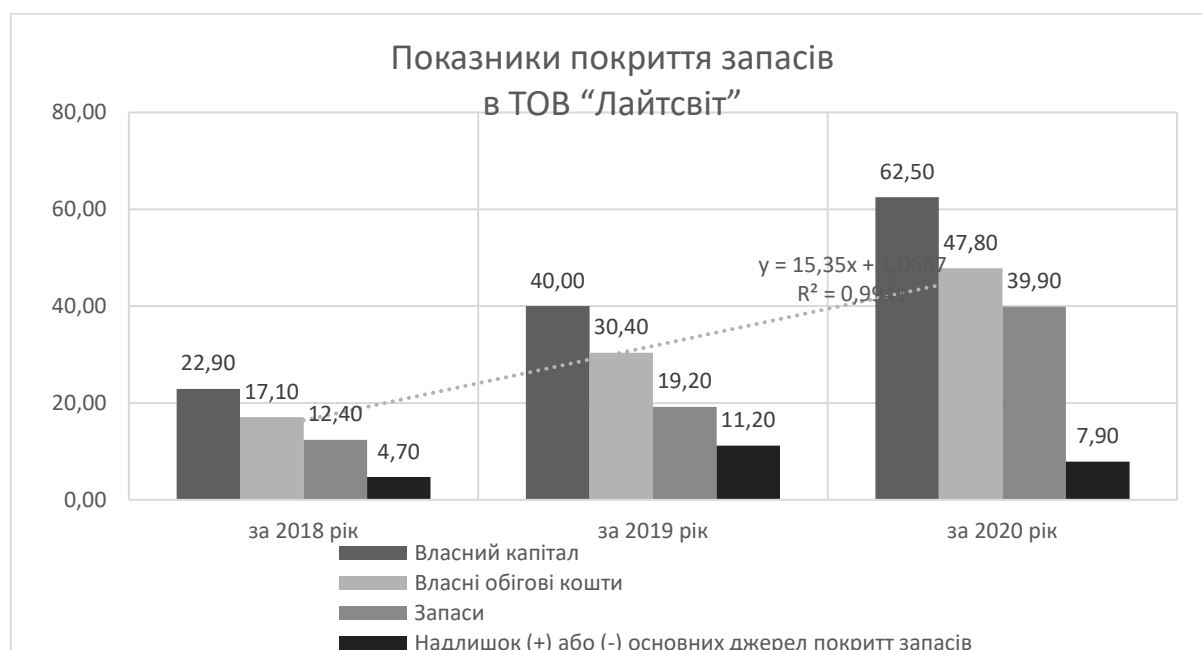

Рис.2.8. Динаміка показників покриття запасів джерелами ресурсів в ТОВ “Лайтсвіт”

На рисунку 2.7 наведені результати аналізу джерел покриття запасів в ТОВ “Лайтсвіт”. Як видно з графіків рисунку 2.7 ТОВ “Лайтсвіт” має абсолютний рівень стійкості по покриттю запасів.

Таким чином, проведений аналіз діяльності та фінансового стану підприємства ТОВ “Лайтсвіт” за перші три роки після створення (2018 – 2020 роки) показав, що:

- підприємство за обсягами валюти балансу відноситься до малих підприємств, при цьому якості джерел ресурсів використовує власний капітал, який займає частку в 95 % (2018) – 88% (2020) валюти балансу;

- джерелом росту власного капіталу з 22,9 тис. грн.(2018) до 62,5 тис. грн.(2020) є тільки зароблений прибуток підприємства (статутний фонд становить 11,8 тис. грн.);

- оскільки підприємство практично не використовує залучений позиковий капітал його ліквідність та стійкість по покриттю запасів є абсолютною, при цьому

не використовуються фінансові важелі позикового капіталу для нарощування темпів розвитку підприємства;

- чисті обсяги реалізації продукції в 2018 – 2020 році нарощуються з рівня 260,9 тис. грн.(2018) до рівня 608,4 тис. грн. у 2019 році (зростання на +133,2 % відносно 2018 року) та до рівня 657,2 тис. грн. у 2020 році (зростання на 8,2% відносно 2019 року);

- ланцюговий темп росту собівартості випуску та реалізації продукції становить + 105,4 % у 2019 році відносно 2018 та + 14,9 % у 2020 році відносно рівня 2015 року, що практично відповідає темпам росту обсягів доходів від реалізації;

- темп росту фінансових результатів діяльності значно перевищує темпи росту валюти балансу, що свідчить про інтенсивний розвиток ділової діяльності підприємства, а темп росту чистого прибутку – нижче ніж темпу росту валюти балансу;

- ресурсовіддача активів в чисту виручку у 2018 - 2020 роках знаходиться на дуже високому рівні 9,33 – 14,43;

- рентабельність активів та власного капіталу по валовому прибутку від реалізації (різниця між чистим доходом та собівартістю продукції):

- а) у 2019 році різко зросла до рівня 28,3 % у порівнянні з рівнем 2018 року 36,9 38,5 %;

- б) у 2020 році знизилась в два рази до рівня 88,91% рентабельність власного капіталу по чистому прибутку після оподаткування становить 34 – 49 %, що відповідає строку окупності власного капіталу 2,0 – 2,3 роки та є дуже інвестиційно-привабливими показниками на рівні альтернативної ставки депозитної доходності в 12 –14 %.

Рентабельність продаж по чистому прибутку після оподаткування знаходиться в дуже низькому діапазоні – 2,5 –3,5 %, що свідчить про надто велику собівартість продукції та велику долю торгових операцій по перепродажу товарів з мінімальною націнкою.

Як видно з наведених характеристик, подальший ріст підприємства ТОВ “Лайтсвіт” стримується відсутністю використання залучених позикових коштів при

обмеженій можливості росту власного капіталу тільки за рахунок заробленого прибутку.

Оскільки на початковому етапі становлення підприємства ТОВ “Лайтсвіт” в нього відсутні необоротні активи, які можуть бути використанні в якості застави для отримання банківського кредиту, а ставка кредитування банками в обігові кошти дуже велика та потребує витрат на страхування кредиту в страховій компанії, реальним шляхом розвитку є використання міжгосподарських комерційних кредитів, обґрунтування ефективності яких викладено в розділі 3 дипломної роботи.

Висновки до розділу 2

Рівень рентабельності капіталу підприємства порівняно з 2018 р. збільшився на 23%, а у порівнянні з 2019р. знову зменшився, на 28,3%. Ці зміни говорять про стаке зниження рентабельності капіталу підприємства. Основу першої частини власного капіталу підприємства складає його статутний капітал. Другу частину власного капіталу представляють додатково вкладений капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток і деякі інші його види. Формування власного капіталу підприємства підлягає двом основним цілям:

Формуванню за рахунок власного капіталу необхідного обсягу поза оборотних активів. Сума власного капіталу підприємства, авансована в різноманітні види його поза оборотних активів (основні кошти; нематеріальні активи; незавершені будівництво; довгострокові фінансові інвестиції й ін.), характеризується терміном власний основний капітал.

Визначення загальної потреби у власних фінансових ресурсах.

Формування за рахунок власного капіталу визначеного обсягу оборотних активів. Сума власного капіталу, авансована в різноманітні види його оборотних активів (запаси сировини, матеріалів і напівфабрикатів; обсяг незавершеного виробництва; запаси готової продукції; поточну дебіторську заборгованість; грошові активи й ін.), характеризується терміном власний оборотний капітал.

Господарська діяльність підприємства нерозривно пов'язана з його фінансовою діяльністю. Підприємство самостійно фінансує всі напрямки своїх витрат відповідно до виробничих планів, розпоряджається наявними фінансовими ресурсами, інвестуючи їх у виробництво продукції з метою одержання прибутку. Задля повноти аналізу формування власних фінансових ресурсів підприємства ми маємо обчислити показники, що характеризують рівень його самофінансування.

Рівень самофінансування розраховується за допомогою наступних коефіцієнтів:

- коефіцієнт фінансової стійкості;
- коефіцієнт самофінансування;
- коефіцієнт стійкості процесу самофінансування;
- рентабельність процесу самофінансування;
- коефіцієнт незалежності;
- коефіцієнт маневреності.

За результатами порівняльних розрахунків можна зробити висновок, що хоча і спостерігається тенденція до покращення показників самофінансування, стійкості та рентабельності цього процесу, загалом, самофінансування та забезпеченість ТОВ «Лайтсвіт» власними фінансовими ресурсами знаходиться в незадовільному нестабільному стані, що відображається на роботі всього підприємства, його фінансовому стані і свідчить про недосконалість фінансового менеджменту та певні вади у процесі управління підприємством.

РОЗДІЛ 3

ПЛАНУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗМІЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ТОВ „ЛАЙТСВІТ”

3.1. Визначення механізму поліпшення планування поточної фінансово-господарської діяльності підприємства

Одним з найбільш ефективних шляхів удосконалення формування та розміщення фінансових ресурсів підприємства є використання різноманітних видів комерційного кредиту.

Комерційний кредит можна охарактеризувати як кредит, наданий у товарній формі продавцями покупцям у виді відстрочки платежу за продані товари. Він надається під зобов'язання боржника (покупця) погасити у визначений термін як суму основного боргу, так і відсотки, що нараховуються.

Застосування комерційного кредиту вимагає наявності в продавця достатнього резервного капіталу на випадок уповільнення надходжень від боржників [50].

Виділяють наступні основні способи надання комерційного кредиту [38]:

- вексельний спосіб кредитування дебіторської заборгованості
- відкритий рахунок;
- знижка за умови оплати у визначений термін;
- консигнація;
- факторинг;
- лізинг.

При вексельному способі після постачання товарів продавець виставляє тратту(вексель) на покупця, що, одержавши комерційні документи, акцептує її, тобто дає згоду на оплату в зазначений на ній термін.

Знижка за умови оплати у визначений термін передбачає умову, що якщо платіж буде зроблений покупцем протягом обговореного в контракті періоду після виписки рахунка, то з ціни буде віднята знижка. У протилежному випадку, уся сума повинна бути виплачена у встановлений термін.

Відповідно до договору про відкритий рахунок, один раз прийнятому обома сторонами, покупець може робити періодичні закупівлі без звертання за кредитом у кожному окремому випадку. Звичайний порядок здійснення угоди такий: коли покупець замовляє товар, він негайно відвантажується, а платіж за нього виконується у встановлений термін після одержання рахунка.

Консигнація спосіб, при якому роздрібний торговець може просто одержати товарно-матеріальні цінності без зобов'язання. Якщо товари будуть продані, то буде здійснений і платіж виробнику, а якщо ні, то роздрібний торговець може повернути товар виробнику без виплати неустойки. Консигнація звичайно застосовується при реалізації нових, нетипових товарів, попит на який важко припустити.

Факторинг придбання права на стягнення боргів, на перепродаж товарів і послуг з наступним одержанням платежів по них. При цьому мова йде, як правило, про короткострокові вимоги. Іншими словами, факторинг є різновидом посередницької діяльності, при якій фірма-посередник (факторингова компанія) за визначену плату одержує від підприємства право стягувати і зараховувати на його рахунок належні йому від покупців суми грошей (право інкасувати дебіторську заборгованість). Одночасно з цим посередник кредитує оборотний капітал клієнта і приймає на себе його кредитний і валютний ризики.

Факторингові операції виникли на основі комерційного кредиту, що надається продавцями покупцям у виді відстрочки платежу за продані товари. Зміна вимог до розрахунків з погляду прискорення обороту коштів викликали необхідність для постачальників шукати шляхи вирішення проблеми дебіторської заборгованості. Факторинг є порівняно новою ефективною системою поліпшення ліквідності і зменшення фінансового ризику при організації платежів.

Сутність концепції вартості капіталу полягає в тому, що як фактор виробництва в інвестиційний ресурс капітал у будь-якій своїй формі має певну вартість, рівень якої повинен враховуватися у процесі його залучення в економічний процес.

Процес оцінки вартості капіталу здійснюється на підприємстві в такій послідовності:

- оцінка вартості окремих елементів власного капіталу підприємства;
- оцінка вартості окремих елементів позикового капіталу, що залучається підприємством;
- оцінка середньозваженої вартості капіталу підприємства.

Розглянемо особливості й методичний інструментарій оцінки вартості капіталу підприємства у розрізі кожного з перерахованих етапів.

1. Вартість функціонуючого власного капіталу має найбільш надійний базис розрахунку у вигляді звітних даних підприємства. У процесі такої оцінки враховуються:

а) середня сума власного капіталу, що використовується в звітному періоді, за балансовою вартістю; цей показник слугує вихідною базою корегування суми власного капіталу з врахуванням його поточної оцінки; розрахунок цього показника здійснюється за методом середньої хронологічної за ряд внутрішніх звітних періодів;

б) середня сума власного капіталу, що використовується за поточною ринковою оцінкою;

в) сума виплат власного капіталу (у формі відсотків, дивідендів тощо) за рахунок чистого прибутку підприємства; ця сума і являє собою ту ціну, яку підприємство платить за використання капіталу його власникам; у більшості випадків цю ціну визначають самі власники, встановлюючи розмір відсотків або дивідендів на вкладений капітал у процесі розподілу чистого прибутку.

Вартість функціонування власного капіталу підприємства у звітному періоді визначається за такою формулою:

$$BK_{\phi 3} = \frac{ЧП_B \times 100}{\overline{BK}}, \quad (3.1)$$

де, $BK_{\phi 3}$ - вартість функціонуючого власного капіталу підприємства у звітному періоді;

$ЧП_B$ - сума чистого прибутку, виплачена власникам підприємства у процесі його розподілу за звітний період;

\overline{BK} - середня сума власного капіталу підприємства у звітному періоді.

Процес управління вартістю цього елемента власного капіталу визначається насамперед сферою його використання – операційною діяльністю підприємства. Він пов'язаний з формуванням операційного прибутку й здійснюваної ним політики розподілу прибутку.

Відповідно вартість функціонування власного капіталу в плановому періоді визначається за формулою:

$$BK_{\text{пл}} = BK_{\text{фз}} \times ПВ_{\text{т}}, \quad (3.2)$$

де $BK_{\text{пл}}$ - вартість функціонуючого власного капіталу підприємства у плановому періоді, %;

$BK_{\text{фз}}$ вартість функціонуючого власного капіталу підприємства у звітному періоді, %;

$ПВ_{\text{т}}$ - плановий темп росту виплат прибутку власникам на одиницю вкладеного капіталу у вигляді десяткового дробу.

2. Вартість додатково залученого акціонерного (пайового) капіталу розраховується у процесі диференційовано за привілейованими та простими акціями (або за паями, що додатково залучаються).

Вартість залучення додаткового капіталу за рахунок емісії привілейованих визначається з урахуванням фіксованого розміру дивідендів, що по них заздалегідь визначений. Це значно спрощує процес визначення вартості даного елемента капіталу, оскільки обслуговування зобов'язань по привілейованих акціях багато в чому збігається з обслуговуванням зобов'язань по позиковому капіталу. Однак істотною відмінністю у характері цього обслуговування з позиції оцінки вартості є те, що виплати по обслуговуванню позикового капіталу відносять на витрати (собівартість) і тому вони не входять до складу оподаткованого прибутку, а дивідендні виплати по привілейованих акціях здійснюються за рахунок чистого прибутку підприємства, тобто не мають «податкового щита».

Вартість залучення додаткового капіталу за рахунок емісії простих акцій (або додатково залучених паїв) вимагає врахування таких показників:

а) суми додаткової емісії простих акцій (або суми додатково залучених паїв);

б) суми дивідендів, виплачених у звітному періоді на одну акцію (або суми прибутку виплаченої власниками на одиницю капіталу);

в) планового темпу росту виплат прибутку власникам капіталу у формі дивідендів (відсотків);

г) планових витрат по емісії акцій (або залученню додаткового пайового капіталу).

У процесі залучення цього виду власного капіталу варто мати на увазі, що за вартістю він є найбільш дорогим, оскільки витрати по його обслуговуванню не зменшують базу оподаткування прибутку, а премія за ризик – найбільш висока, тому що цей капітал при банкрутстві підприємства захищений у найменшому ступені.

З урахуванням оцінки вартості окремих складових елементів власного капіталу й питомої ваги кожного із них у загальному його обсязі може бути розрахований показник середньозваженої вартості власного капіталу підприємства.

II. Позиковий капітал у процесі фінансового управління оцінюється за такими основними елементами:

- вартість фінансового кредиту (банківського й лізингового);
- вартість капіталу, залученого за рахунок емісії облігацій;
- вартість товарного (комерційного) кредиту (у формі короткострокової або довгострокової відстрочки платежу);
- вартість поточних зобов'язань за розрахунками.

1. Вартість фінансового кредиту оцінюється у розрізі двох основних джерел його надання на сучасному етапі – банківського кредиту й фінансового лізингу (принципові положення такої оцінки можуть бути використані й при залученні підприємством фінансового кредиту з інших джерел).

Вартість банківського кредиту, незважаючи на різноманіття його видів, форм і умов, визначається на основі ставки відсотка за кредит, що формує основні витрати по його обслуговуванню. Ця ставка у процесі оцінки вимагає внесення двох уточнень: вона повинна бути збільшена на розмір інших витрат підприємства, обумовлених умовами кредитної угоди (наприклад, страхування кредиту за рахунок

позичальника) і зменшення на ставку податку на прибуток з метою відображення реальних витрат підприємства.

З урахуванням цих положень вартість позикового капіталу у формі банківського кредиту оцінюється за такою формулою:

$$\text{ВБК} = \frac{\text{ВК}_6 \times (1 - C_{\text{пп}})}{(1 - \text{ВЗ}_6)} \quad (3.3)$$

де ВБК – вартість позикового капіталу, що залучається у формі банківського кредиту, %;

ВК_6 - ставка відсотка за банківський кредит, %;

$C_{\text{пп}}$ - ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

ВЗ_6 - рівень витрат по залученню банківського кредиту до його суми, виражений десятковим дробом.

Якщо підприємство на несе додаткових витрат по залученню банківського кредиту або якщо ці витрати не суттєві у співвідношенні з сумою залучених коштів, то наведена формула оцінки використовується без її знаменника (базовий її варіант).

Управління вартістю банківського кредиту зводиться до виявлення таких його пропорцій на фінансовому ринку. Які цю вартість мінімізують як за ставкою відсотка за кредит, так і за іншими умовами його залучення (при незмінній сумі кредиту, що залучається і строку його використання).

Вартість фінансового лізингу – одна із сучасних форм залучення фінансового кредиту – визначається на основі ставки лізингових платежів (лізингової ставки). При цьому варто враховувати, що ця ставка включає дві складові:

а) поступове повернення суми основного боргу (він являє собою річну норму фінансової амортизації активу, залученого на умовах фінансового лізингу, відповідно до якого після його оплати він передається у власність орендареві);

б) вартість безпосереднього обслуговування лізингового боргу.

З урахуванням цих особливостей вартість фінансового лізингу оцінюється за такою формулою:

$$\text{ВФЛ} = \frac{(\text{ЛС} - \text{НА}) \times (1 - C_{\text{пп}})}{(1 - \text{ВЗ}_{\text{фл}})} \quad (3.4)$$

де, ВФЛ – вартість позикового капіталу, що залучається на умовах фінансового лізингу, %;

ЛС – річна лізингова ставка;

НА – річна норма амортизації активу, що залучається на умовах фінансового лізингу, %;

$C_{пп}$ - ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$VЗ_{фл}$ - рівень витрат по залученню активу на умовах фінансового лізингу до вартості цього активу, виражений десятковим дробом.

Управління вартістю фінансового лізингу ґрунтується на двох критеріях:

а) вартість фінансового лізингу не повинна перевищувати вартість банківського кредиту, наданого на аналогічний період (інакше підприємству більш вигідним є одержання довгострокового банківського кредиту для купівлі активу у власність);

б) у процесі використання фінансового лізингу повинні бути виявлені такі пропозиції, які мінімізують його вартість.

2. Вартість позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій, оцінюється на базі ставки купонного відсотка по них, що формує суму періодичних купонних виплат. Якщо облігація продається на інших умовах, то базою оцінки виступає загальна сума дисконту по ній, яка виплачується при погашенні.

У першому випадку оцінка здійснюється за формулою:

$$ВПК_{ок} = \frac{СК \times (1 - C_{пп})}{(1 - VЗ_о)} \quad (3.5)$$

де, $ВПК_{ок}$ - вартість позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій, %;

СК – ставка купонного відсотка по облігації, %;

$C_{пп}$ - ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$VЗ_о$ - рівень емісійних витрат по відношенню до обсягу емісії, виражений десятковим дробом.

В іншому випадку розрахунок вартості здійснюється за допомогою формули:

$$\text{ВПК}_{\text{од}} = \frac{D_p \times (1 - C_{\text{пп}}) + 100}{(H_o - D_p) \times (1 - \text{ВЗ}_o)} \quad (3.6)$$

де, $\text{ВПК}_{\text{од}}$ - вартість позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій, %;

D_p - середньорічна сума дисконту по облігації;

H_o - номінал акції, що підлягає погашенню;

$C_{\text{пп}}$ - ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

ВЗ_o - рівень емісійних витрат по відношенню до обсягу залучених за рахунок емісії коштів, виражений десятковим дробом.

Управління вартістю залученого капіталу в цьому випадку зводиться до розробки відповідної емісійної політики, що забезпечує повну реалізацію емітованих облігацій на умовах, не вище середньо ринкових.

Вартість товарного кредиту оцінюється у розрізі двох форм його надання:

- а) кредиту у формі короткострокової відстрочки платежу;
- б) кредиту у формі довгострокової відстрочки платежу.

Вартість товарного кредиту, що надається у формі короткострокової відстрочки платежу, на перший погляд, представляється нульовою, оскільки згідно зі сформованою комерційною практикою відстрочка розрахунків за поставлену продукцію у межах обумовленого строку (як правило, до одного місяця) додатково платою не обкладається. Іншими словами, зовні ця форма кредиту виглядає як безкоштовно надавана постачальником фінансова послуга.

Однак у результаті це не так. Вартість кожного такого кредиту оцінюється розміром знижки із ціни продукції, при здійсненні наявного платежу за неї. Якщо за умовами контракту відстрочка платежу допускається в межах місяця від дня поставки (одержання) продукції, а розмір цінової знижки за наявний платіж становить 5%, це й буде становить вартість залученого товарного кредиту, а розраховуючи на рік ця вартість буде становити: $5\% \times 360/60 = 60\%$.

Таким чином, на перший погляд, безкоштовне надання такого товарного кредиту може виявитися найдорожчим за вартістю залучення джерелом позикового капіталу.

Розрахунок вартості товарного кредиту, наданого у формі короткострокової відстрочки платежу, здійснюється за такою формулою:

$$\text{ВТК}_к = \frac{(\text{Ц}_з \times 360) \times (1 - \text{С}_{пп})}{\text{П}_в} \quad (3.7)$$

де $\text{ВТК}_к$ - вартість товарного кредиту, що надається на умовах короткострокової відстрочки платежу, %;

$\text{Ц}_з$ - розмір цінової знижки при здійсненні наявного платежу за продукцією («платежу проти документів»), %;

$\text{С}_{пп}$ - ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$\text{П}_в$ - період надання відстрочки платежу за продукцію у днях.

З огляду на те, що вартість залучення цього виду позикового капіталу носить прихований характер, основу управління цією вартістю становить обов'язкова оцінка її в річній ставці за кожним надаваним товарним кредитом і її порівняння з вартістю залучення аналогічного банківського кредиту. Практика показує, що в багатьох випадках більш вигідним є отримання банківського кредиту для постійної негайної оплати продукції й одержання відповідної цінової знижки, ніж користуватися такою формою товарного кредиту.

Вартість товарного кредиту у формі довгострокової відстрочки платежу з оформлення векселя формується на тих же умовах, що й банківського, однак повинна враховувати при цьому втрату цінової знижки за готівковий платіж за продукцію. Розрахунок вартості цієї форми товарного кредиту здійснюється за формулою:

$$\text{ВТК}_в = \frac{\text{ВК}_в \times (1 - \text{С}_{пп})}{1 - \text{Ц}_з} \quad (3.8)$$

де, $\text{ВТК}_в$ - вартість товарного кредиту, що надається на умовах довгострокової відстрочки платежу з оформленням векселя, %;

$\text{ВК}_в$ - ставка відсотка за вексельний кредит, %;

$\text{С}_{пп}$ - ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$\text{Ц}_з$ - розмір цінової знижки, що надається постачальником при здійсненні готівкового платежу за продукцію, виражений десятковим дробом.

4. Вартість поточних зобов'язань підприємства за розрахунками при визначенні середньозваженої вартості капіталу враховується за нульовою ставкою, оскільки являє собою безкоштовне фінансування підприємства за рахунок цього виду позикового капіталу. Сума цих зобов'язань умовно прирівнюється до власного капіталу тільки при розрахунку нормативу забезпеченості підприємства власними оборотними коштами; у всіх інших випадках ця частина поточних зобов'язань розглядається як короткостроковий позиковий капітал (в межах одного місяця). Оскільки строки виплат цієї нарахованої заборгованості (по заробітній платі, податках, страхуванню тощо) жорстко детерміновані, вона не ставиться до керованого фінансування з позиції оцінки вартості капіталу.

З врахуванням оцінки вартості окремих складових елементів позикового капіталу й питомої ваги кожного із цих елементів у загальному його обсязі, може бути визначена середньозважена вартість позикового капіталу підприємства.

III. Оцінка середньозваженої вартості капіталу підприємства ґрунтується на по елементній оцінці вартості кожної з його складових частин. Результати цієї оцінки вартості капіталу попередньо групуються в таблицю зазначеної нижче форми (табл. 3.1).

З врахуванням наведених вихідних показників визначається середньозважена вартість позикового капіталу підприємства (СВК), принципова формула розрахунку якої має вигляд:

$$\text{СВК} = \sum_{i=1}^n B_i \times \text{ПВ}_i \quad (3.9)$$

СВК - середньозважена вартість капіталу підприємства;

B_i - вартість конкретного елемента капіталу;

ПВ_i - питома вага конкретного елемента капіталу в загальній сумі.

Таблиця 3.1

Групування результатів по елементній оцінці вартості капіталу для проведення розрахунку середньозваженої його вартості

Показники	Елементи капіталу, що виокремлені у процесі оцінки				
	1	2	...	п- 1	п
1. Вартість окремих елементів капіталу, %	B_i	B_i	...	B_{i-1}	B_i
2. Питома вага окремих елементів капіталу в загальній його сумі, виражена десятковим дробом	$ПВ_i$	$ПВ_i$...	$ПВ_{i-1}$	$ПВ_i$

Розрахункова середньозважена вартість капіталу є головним критеріальним показником оцінки ефективності формування капіталу підприємства.

3.2. Визначення ефективності вексельних схем розрахунків для поточної діяльності та підвищенню використання фінансових ресурсів

Вексельне кредитування в Україні обумовлене Законом України „Про обіг векселів в Україні” [13], [14]. Вексель – безумовне грошове зобов’язання, за яким одна особа зобов’язана сплатити іншій визначену суму коштів у визначений строк, правовий статус якого регулюється законодавством про вексельний обіг.

Видавати переказні і прості векселі можна лише для оформлення грошового боргу за фактично поставлені товари, виконані роботи, надані послуги.

На момент видачі переказного векселя особа, зазначена у векселі як трасат, або векселедавець простого векселя повинні мати перед трасантом та/або особою, якій чи за наказом якої повинен бути здійснений платіж, зобов'язання, сума якого має бути не меншою, ніж сума платежу за векселем.

Умова щодо проведення розрахунків із застосуванням векселів обов'язково відображається у відповідному договорі, який укладається в письмовій формі. У разі видачі (передачі) векселя відповідно до договору припиняються грошові

зобов'язання щодо платежу за цим договором та виникають грошові зобов'язання щодо платежу за векселем.

Векселі (переказні і прості) складаються у документарній формі на бланках з відповідним ступенем захисту від підроблення, форма та порядок виготовлення яких затверджуються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національним банком України з урахуванням норм Уніфікованого закону, і не можуть бути переведені у бездокументарну форму (знерухомлені).

Вексель, який видається на території України і місце платежу за яким також знаходиться на території України, складається державною мовою. Найменування трасанта або векселедавця, інших зобов'язаних за векселем осіб заповнюється тією мовою, якою визначено офіційне найменування в їх установчих документах.

Вексель підписується:

- від імені юридичних осіб власноручно керівником та головним бухгалтером (якщо така посада передбачена штатним розписом юридичної особи) чи уповноваженими ними особами. Підписи скріплюються печаткою;
- від імені фізичних осіб власноручно зазначеною фізичною особою або уповноваженою нею особою, із зазначенням індивідуального ідентифікаційного номера з Державного реєстру фізичних осіб платників податків та інших обов'язкових платежів, наданого органом державної податкової служби (крім випадків відсутності індивідуального ідентифікаційного номера в осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовилися від прийняття індивідуального ідентифікаційного номера та офіційно повідомили про це відповідні державні органи), та паспортних даних векселедавця-трасанта (серія та номер паспорта, найменування органу, що видав паспорт, та дата його видачі, місце проживання). Підпис скріплюється печаткою (у разі її наявності).

Платіж за векселем на території України здійснюється тільки в безготівковій формі.

Установи банків та органи Державного казначейства України, що здійснюють розрахунково-касове обслуговування векселедавців простих векселів, трасатів

(акцептантів) за переказними векселями, виконують функції розрахункових палат згідно із статтею 38 Уніфікованого закону.

Вексель, опротестований нотаріусом (виконавчий напис нотаріуса) у встановленому законом порядку, є виконавчим документом.

Закон України від 05.04.2001р. № 2374III «Про обіг векселів в Україні» відображає особливості обігу векселів в Україні, який полягає у видачі переказних та простих векселів, здійсненні операцій з векселями та використанні вексельних зобов'язань у господарській діяльності.

Відповідно до ст. 4 зазначеного Закону в разі видачі (передачі) векселя згідно з договором припиняються грошові зобов'язання щодо платежу за цим договором та виникають грошові зобов'язання щодо платежу за векселем. Переказні й прості векселі видаються лише для оформлення грошового боргу за фактично поставлені товари, виконані роботи, надані послуги.

Оформлення векселя суб'єктом господарської діяльності здійснюється обов'язково на вексельному бланку, що відповідає вимогам чинного законодавства України. Положення про вимоги до стандартної (типової) форми виготовлення вексельних бланків затверджено рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.11.2001 р. № 338 та зареєстровано в Мін'юсті України 11.04.2002 р. за № 360/6648.

При наданні комерційного кредиту ціна продукції та послуг з боку кредитора формується за принципами ціни при негайній оплаті чи передоплаті + надбавки за банківський кредит та страхування операцій на період відстрочки платежу:

$$С_{ком_кред}(\Delta t) = C(\Delta t = 0) + \frac{ST_{bank} * C(\Delta t = 0) * \Delta T}{100\% * 360} + \frac{ST_{strax}(\Delta t) * C(\Delta t = 0)}{100\%} \quad (3.10)$$

де $C(\Delta t = 0)$ ціна партії імпорту при негайній оплаті;

Δt період часу комерційного кредиту по контракту;

ST_{bank} річна процентна ставка кредитування банку;

$ST_{strax}(\Delta t)$ страховий тариф в залежності від строку комерційного кредиту;

У випадку, якщо оплата партії продукції та послуг здійснюється авальованими банком векселями ТОВ „Комунавототранс” на момент поставки партії продукції зі строком погашення Δt , кредитор має можливість застосувати тимчасове вексельне перекредитування в банку під заставу векселів, які обліковуються банком з дисконтом. Повернення суми кредиту кредитор поручає за рахунок інкасації авальованих банком-покупця векселів банком-продавця, який одночасно видає грошовий кредит кредитору негайно по обліку векселів.

Ця операція дозволяє кредитору в контракті йти на зниження ціни поставки партії продукції за алгоритмом:

- ціна партії при негайній оплаті;
- ціна банківського кредиту для некомпенсованої частини дисконту врахування векселів в банку;
- ціна страхування для некомпенсованої частини дисконту врахування векселів в банку;

Відношення ціни контракту при використанні описаної вексельної схеми розрахунків між ТОВ „Лайтсвіт” та кредитором до ціни контракту при комерційному кредиті з боку кредитора (формула 3.1) розраховується як:

$$\frac{C_{veks}(\Delta t)}{C_{kom_kred}(\Delta t)} = \frac{1 + \left(\frac{ST_{bank}}{100\%}\right)^2 * \left(\frac{\Delta t}{360}\right)^2 + \frac{ST_{strax}(\Delta t) * ST_{bank} * \Delta t}{100\% * 360}}{1 + \left(\frac{ST_{bank}}{100\%}\right) * \left(\frac{\Delta t}{360}\right) + \frac{ST_{strax}(\Delta t)}{100\%}} + \frac{ST_{aval}(\Delta t)}{100\%} \quad (3.11)$$

де $ST_{aval}(\Delta t)$ ставка авалю векселя ТОВ „Лайтсвіт” банком;

Формула (3.2) дає можливість при варіації параметрами розрахувати зниження матеріальних витрат ТОВ „Лайтсвіт” в собівартості, тобто розрахувати можливе підвищення прибутковості від операції покупки матеріальних засобів виробництва за рахунок застосування векселів в розрахунках з кредиторами.

Застосування векселів на другому етапі операцій ТОВ “Лайтсвіт” – продаж партії продукції оптовикам з наданням відстрочки сплати, тобто комерційного

кредитування (дебіторська заборгованість) – повинно виконуватися за наступною схемою:

- частина дебіторської заборгованості оформлюється авальованими векселями дебіторів, що для них мотивується зниженням ціни партії продукції відносно рівня внутрішнього комерційного кредитування та компенсації витрат на авальювання векселів;

- отримані векселі ТОВ „Лайтсвіт” враховуються в банку та виставляються через нього на інкасацію, при цьому на період погашення векселів банк надає ТОВ „Лайтсвіт” грошовий кредит на суму векселів – мінус дисконт врахування векселів;

- грошові кошти надходять в активи балансу ТОВ „Лайтсвіт” як отримання короткострокового кредиту в джерелах;

- дисконт врахування векселю враховується як додаткові витрати ТОВ „Лайтсвіт” на сплату процентів банку за надання вексельного кредиту та виконання послуг інкасації;

Сума кредиту та сума додаткових витрат розраховуються за формулами:

$$Skred = Kdeb_zab * Sdeb_zab * \left(1 - \frac{STbank * \Delta t}{100\% * 360}\right) \quad (3.12)$$

$$Svitr = Kdeb_zab * Sdeb_zab * \frac{STbank * \Delta t}{100\% * 360} \quad (3.13)$$

де $Kdeb_zab$ коефіцієнт частини дебіторської заборгованості

$Sdeb_zab$, оформленої у вигляді вексельної заборгованості;

Отримання кредитних грошей та зниження дебіторської заборгованості дозволяє підвищити показники ліквідності та платоспроможності ТОВ “Лайтсвіт”. Оптимальні параметри вексельного кредитування розраховуються при варіаційних розрахунках за системою показників математичної моделі (формули 3.10 –3.14) із застосуванням ПЕОМ, при цьому фактичний варіант показників діяльності ТОВ “Лайтсвіт” у 2020 році використовується як вихідний варіант, відносно якого розраховуються варіанти прогнозованого виграшу застосування вексельних схем розрахунків.

Для отримання поля можливих управлінських рішень по ефективності застосування векселів в операціях варіації розрахунків в дипломній роботі проведені за програмним комплексом “електронних таблиць” EXCEL2010 для наступних варіацій параметрів (таб.3.2):

- а) строк до погашення векселя – 30,60,90 днів
- б) річна кредитна ставка банку – 28%, 35%;
- в) ставка страхування – 4%(30днів), 5%(60днів), 6%(90 днів);
- г) ставка авалювання векселів – 1%(30днів), 2%(60днів), 3%(90 днів);
- д) коефіцієнт вексельного оформлення дебіторської заборгованості – 60%, 70%, 80%;

На основі проведених розрахунків виконувалося моделювання прогнозних балансів та звітів про фінансові результати ТОВ “Лайтсвіт”, за результатами чого розраховувались зміни в показниках діяльності підприємства відносно досягнутого рівня у 2020 році.

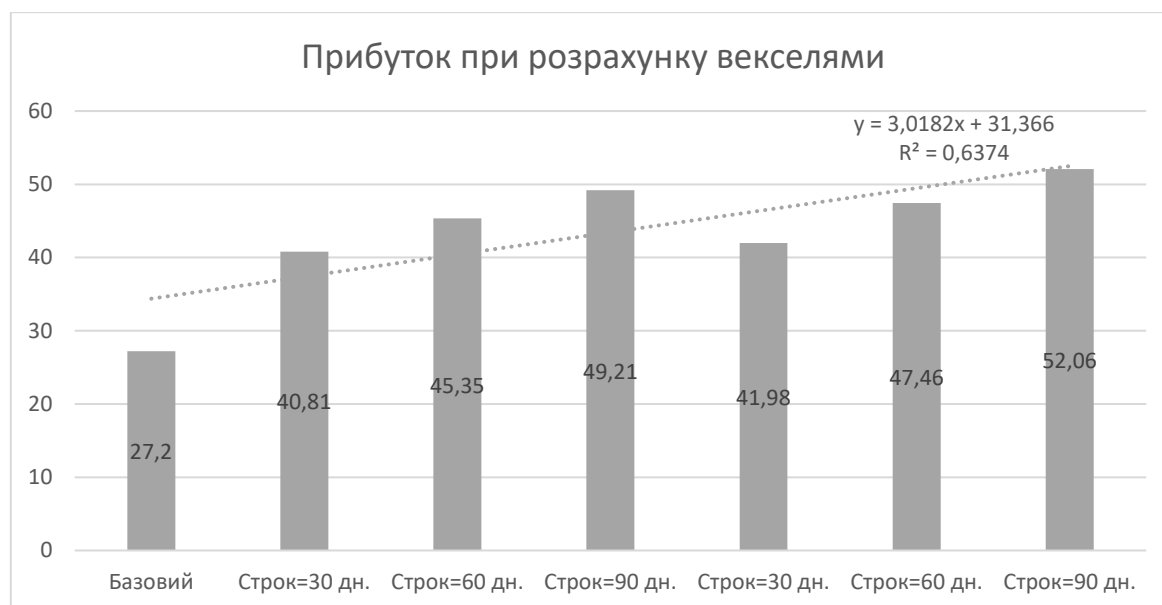

Рис.3.1. Підвищення прибутку ТОВ “Лайтсвіт” при застосування схем вексельних розрахунків в кредиторській заборгованості по 2020 року

Як видно з графіків рисунка 3.1 при застосуванні вексельних розрахунків в кредиторській заборгованості знижується ціна придбаних товарів та послуг, знижується собівартість та, відповідно, зростає прибуток ТОВ “Лайтсвіт” в 1,8 –2,5 рази в залежності від тривалості кредиторської заборгованості.

Таблиця 3.2

Звіт про фінансові результати ТОВ «Лайтсвіт» за 2020 р. (варіант оформлення кредиторської заборгованості векселями)

Найменування операції	на 01.01.2016р. (фактичний вихідний варіант)	Ставка кредиту 28% Страх - 4% Аваль - 1% Строк=3 0 дн.	Ставка кредиту 28% Страх - 5% Аваль - 2% Строк=6 0 дн.	Ставка кредиту 28% Страх -6% Аваль -3% Строк=90 дн.	Ставка кредиту 35% Страх - 4% Аваль - 1% Строк=3 0 дн.	Ставка кредиту 35% Страх - 5% Аваль - 2% Строк=6 0 дн.	Ставка кредиту 35% Страх - 6% Аваль - 3% Строк=9 0 дн.
1	2	3	4	5	6	7	8
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Податок на додану вартість	131,43	131,43	131,43	131,43	131,43	131,43	131,43
Акцизний збір	0	0	0	0	0	0	0
Інші вирахування з доходу	0	0	0	0	0	0	0
Чистий дохід від реалізації продукції	657,17	657,17	657,17	657,17	657,17	657,17	657,17
Матеріальні витрати	547,6	529,85	523,8	518,66	528,29	520,99	514,86
Коефіцієнт зниження ціни продукції		0,968	0,957	0,947	0,965	0,951	0,94
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	594,6	576,85	570,8	565,66	575,29	567,99	561,86
Валовий:							
- прибуток	62,57	80,32	86,36	91,51	81,87	89,18	95,31
- збиток							
Інші операційні доходи	0	0	0	0	0	0	0
Адміністративні витрати	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2
Витрати на збут	0	0	0	0	0	0	0
Інші операційні витрати	20,7	20,7	20,7	20,7	20,7	20,7	20,7
Фінансові результати від операційної діяльності до оподаткування							
- прибуток	36,67	54,42	60,46	65,51	55,97	63,28	69,41
- збиток							
Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таб.3.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші фінансові доходи	0	0	0	0	0	0	0
Інші доходи	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37
Фінансові витрати	0	0	0	0	0	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування							
- прибуток	36,3	54,42	60,46	65,61	55,97	63,28	69,41
- збиток							
Податок на прибуток	9,1	13,6	15,12	16,4	13,99	15,82	17,35
Фінансові результати від звичайної діяльності після оподаткування							
- прибуток	27,2	40,81	45,35	49,21	41,98	47,46	52,06
- збиток							
Надзвичайні							
- доходи	0	0	0	0	0	0	0
- витрати	0	0	0	0	0	0	0
Податки з надзвичайного прибутку	0	0	0	0	0	0	0
Чистий							
- прибуток	27,2	40,81	45,35	49,21	41,98	47,46	52,06
- збиток							

3.3. Визначення ефективності факторингових схем при плануванні обороту дебіторської заборгованості

Факторинг різновид торговельно-комісійної операції, яка поєднується з кредитуванням оборотного капіталу клієнта. В основі операцій факторингу лежить купівля факторською компанією (банком) рахунків-фактур клієнта на певних умовах [52]. Факторинг за класифікацією Національного банку України відноситься до класу “Кредити в поточну діяльність» кредитів, наданих позичальникам на задоволення тимчасової потреби в коштах для фінансування поточних активів у разі розриву між часом надходження коштів та здійснення затрат. Кредити в поточну діяльність включають овердрафти, кредити, надані за постійними кредитними лініями на купівлю сировини та інших виробничих запасів, на сезонні затрати або на рефінансування комерційного кредиту між підприємствами (врахування векселів, факторинг).

Правове підґрунтя уступки вимоги та переведення боргу закріплено у главі 17 (статті 197 – 202 Цивільного кодексу України, далі – ЦК [2]).

Для здійснення операції уступки вимоги бухгалтеру або керівнику підприємства необхідно знати шість основних моментів цієї операції:

1. Уступка вимоги не повинна суперечити закону або договору, на якому базується ця уступка.

2. Уступка вимоги не повинна здійснюватися стосовно зобов'язань, що виникли внаслідок відшкодування збитків, спричинених заподіянням шкоди здоров'ю фізичної особи або її смерті.

3. Уступка вимоги передбачає обов'язок первинного «старого» кредитора передати новому кредитору документи, що свідчать про право на вимогу.

4. Уступка вимоги передбачає відповідальність первинного «старого» кредитора перед новим кредитором, що виникла у зв'язку з недійсністю переданої (уступленої) вимоги.

5. При уступці вимоги боржника має бути повідомлено у будь-який належний спосіб про уступку вимоги, що відбулася. За відсутності такого повідомлення (або за відсутності доказів такого повідомлення) виконання зобов'язання первинному «старому» кредитору визнається виконанням зобов'язання боржником належному кредитору.

6. При уступці вимоги боржник має право пред'являти проти вимоги нового кредитора всі заперечення, які він мав проти первинного «старого» кредитора на момент отримання повідомлення про уступку вимоги.

Для здійснення операції переведення боргу слід звернути увагу на три основні моменти цієї операції:

1) переведення боргу боржником на іншу особу (нового боржника) допускається тільки за згодою кредитора;

2) новий боржник має право пред'являти проти вимоги всі заперечення, що ґрунтуються на взаємовідносинах між кредитором і первинним (старим) боржником;

3) поручительство і встановлена третьою особою застава припиняються разом із переведенням боргу, якщо поручитель або заставадавець не виявить згоди відповідати за зобов'язанням за нового боржника.

Крім цього, потрібно враховувати дві обставини, які однаково важливі як для уступки вимоги, так і для переведення боргу:

1) уступка вимоги та переведення боргу можуть бути здійснені виключно стосовно реально існуючих зобов'язань;

2) уступка вимоги та переведення боргу, що ґрунтуються на договорі, який було укладено у письмовій формі, мають бути здійснені у простій письмовій формі (ст. 44 ЦК).

Закон № 2664 [11] відносить до фінансових послуг факторинг, а факторинг згідно зі ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121III є нічим іншим, як уступкою вимоги – «...придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог і приймання платежів (факторинг)...». Однак слід зауважити, що в цьому випадку під факторингом буде розумітися набуття права вимоги зобов'язань саме у грошовій і ні в якій іншій формі (наприклад, вимога виконання зобов'язань поставки товару за договором). Отже, операцію уступки вимоги необхідно здійснювати з урахуванням вимог Закону № 2664 [11].

Факторингові операції виникли на основі комерційного кредиту, що надається продавцями покупцям у виді відстрочки платежу за продані товари. Зміна вимог до розрахунків з погляду прискорення обороту коштів викликали необхідність для постачальників шукати шляхи вирішення проблеми дебіторської заборгованості. Факторинг є порівняно новою ефективною системою поліпшення ліквідності і зменшення фінансового ризику при організації платежів. Комерційні банки, розвиваючи ці операції, доповнюють їх елементами бухгалтерського, інформаційного, рекламного, збутового, юридичного, страхового й іншого обслуговування клієнтів. Це дозволяє розширювати коло клієнтів банку,

підсилювати зв'язок з ними, збільшувати прибуток банку за рахунок розширення операцій.

Відповідно до Конвенції про міжнародний факторинг, прийнятої в 1988 р. Міжнародним інститутом уніфікації приватного права, операція вважається факторингом у тому випадку, якщо вона задовольняє як мінімум двом з чотирьох ознак:

- 1) наявність кредитування у формі попередньої оплати боргових вимог;
- 2) ведення бухгалтерського обліку постачальника, насамперед обліку реалізації;
- 3) інкасування його заборгованості;
- 4) страхування постачальника від кредитного ризику.

Факторингові операції класифікуються як [28]:

Внутрішні, якщо постачальник і його клієнт, тобто сторони за договором купівлі-продажу, а також факторингова компанія знаходяться в одній і тій же країні, чи міжнародні;

Відкритий факторинг це форма факторингової послуги, при якій боржник сповіщений про те, що постачальник переуступає рахунки фактури факторинговій компанії.

Закритий, чи конфіденційний факторинг свою назву одержав у зв'язку з тим, що служить схованим джерелом коштів для кредитування продажу постачальниками товарів, тому що ніхто з контрагентів клієнта не обізнаний про переуступку ними рахунків фактур факторинговій компанії. У даному випадку платник веде розрахунки із самим постачальником, який після одержання платежу повинен перелічити відповідну його частину факторинговій компанії для погашення кредиту.

З умовою кредитування постачальника у формі оплати вимог до визначеної дати чи попередньої оплати. У першому випадку клієнт факторингової компанії, відвантаживши продукцію, пред'являє рахунок своєму покупцю за посередництвом компанії, задача якої одержати на користь клієнта платіж у терміни відповідно до господарського договору (звичайно від 30 до 120 днів). Сума переуступлених боргових вимог (за мінусом витрат) перелічується постачальнику на визначену дату

чи після закінчення визначеного часу.

У випадку попередньої оплати факторингова компанія купує рахунки-фактури в клієнта на умовах негайної оплати 80-90% вартості відвантаження, тобто авансує оборотний капітал свого клієнта (дисконтування рахунків-фактур). Резервні 10-20% вартості відвантаження клієнту не виплачуються, а бронюються на окремому рахунку на випадок претензій на його адресу від покупця по якості продукції, її ціні і т.і. Одержання такої послуги найбільш повно відповідає потребам функціонуючих підприємств, тому що дозволяє їм за допомогою факторингу перетворити продаж з відстрочкою платежу в продаж з негайною оплатою й у такий спосіб прискорити рух свого капіталу. Основною перевагою попередньої оплати є те, що її розмір являє собою фіксований відсоток від суми боргових вимог. Таким чином, постачальник автоматично одержує більше коштів при збільшенні обсягу своїх продажів.

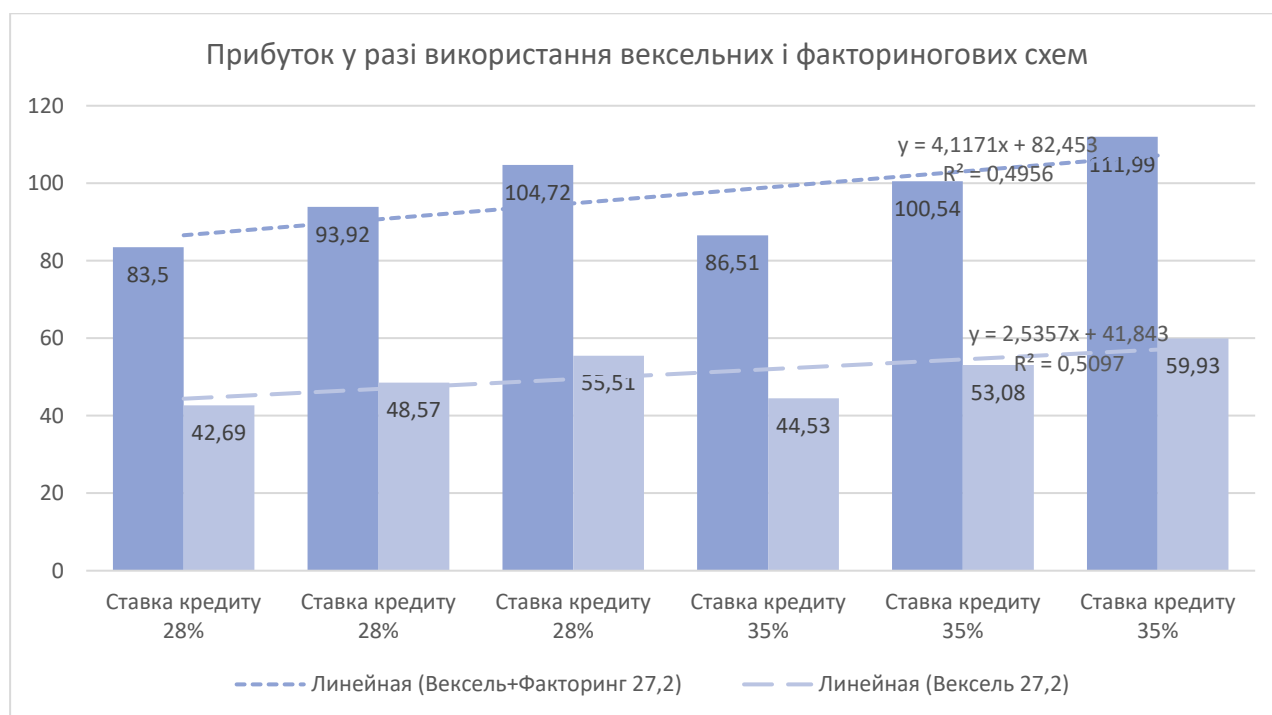

Рис.3.2. Підвищення прибутку ТОВ “Лайтсвіт” при застосуванні схем вексельних розрахунків в кредиторській заборгованості по 2020 року та факторингових схем рефінансування дебіторської заборгованості

Як показує аналіз графіків на рисунку 3.2 застосування схеми факторингового рефінансування дебіторської заборгованості дає ще додатковий прибуток +(2,0–7,0)

тис. грн. відносно рівня прибутку при застосуванні вексельної схеми зниження цін на товари та послуги в кредиторській заборгованості підприємства ТОВ “Лайтсвіт”.

Таблиця 3.3

Ефективність застосування факторингу для прискорення фінансового циклу перетворення дебіторської заборгованості в готівкові кошти

Найменування операції	на 01.01.2016 (фактичний вихідний варіант)	Ставка кредиту 28% Страх - 4% Аваль - 1% Строк=3 0 дн.	Ставка кредиту 28% Страх - 5% Аваль - 2% Строк=6 0 дн.	Ставка кредиту 28% Страх - 6% Аваль - 3% Строк=9 0 дн.	Ставка кредиту 35% Страх - 4% Аваль - 1% Строк=3 0 дн.	Ставка кредиту 35% Страх - 5% Аваль - 2% Строк=6 0 дн.	Ставка кредиту 35% Страх - 6% Аваль - 3% Строк=9 0 дн.
1	2	3	4	5	6	7	8
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Податок на додану вартість	131,43	131,43	131,43	131,43	131,43	131,43	131,43
Акцизний збір	0	0	0	0	0	0	0
Інші вирахування з доходу	0	0	0	0	0	0	0
Чистий дохід від реалізації продукції	657,17	657,17	657,17	657,17	657,17	657,17	657,17
Матеріальні витрати	547,6	529,85	523,8	518,66	528,29	520,99	514,86
Коефіцієнт зниження ціни продукції		0,968	0,957	0,947	0,965	0,951	0,94
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	594,6	576,85	570,8	565,66	575,29	567,99	561,86
Валовий:							
- прибуток	62,57	80,32	86,36	91,51	81,87	89,18	95,31
- збиток							
Інші операційні доходи	0	0	0	0	0	0	0

Продовження таб.3.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Адміністративні витрати	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2
Витрати на збут	0	0	0	0	0	0	0
Інші операційні витрати	20,7	18,2	16,4	12,3	17,3	13,2	10,2
Фінансові результати від операційної діяльності до оподаткування							
- прибуток	36,67	56,92	64,76	74,01	59,37	70,78	79,91
- збиток							
Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	0	0	0	0	0	0	0
Інші доходи	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37
Фінансові витрати	0	0	0	0	0	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування							
- прибуток	36,3	54,42	60,46	65,61	55,97	63,28	69,41
- збиток							
Податок на прибуток	9,1	13,6	15,12	16,4	13,99	15,82	17,35
Фінансові результати від звичайної діяльності після оподаткування							
- прибуток	36,3	56,92	64,76	74,01	59,37	70,78	79,91
- збиток							
Надзвичайні							
- доходи	0	0	0	0	0	0	0
- витрати	0	0	0	0	0	0	0
Податки з надзвичайного прибутку	9,1	14,23	16,19	18,5	14,84	17,69	19,98
Чистий							
- прибуток	27,2	42,69	48,57	55,51	44,53	53,08	59,93
- збиток							

Висновки до розділу 3

До джерел фінансування активів відносять власний капітал та прирівняні до нього джерела, зобов'язання. Про ріст платоспроможності підприємства говорить ріст коефіцієнтів ліквідності. Підвищення показників фінансової стабільності пов'язане зі збільшенням масштабів виробництва й достачею власних оборотних коштів.

З умовою кредитування постачальника у формі оплати вимог до визначеної дати чи попередньої оплати. У першому випадку клієнт факторингової компанії, відвантаживши продукцію, пред'являє рахунок своєму покупцю за посередництвом компанії, задача якої одержати на користь клієнта платіж у терміни відповідно до господарського договору (звичайно від 30 до 120 днів). Сума переуступлених боргових вимог (за мінусом витрат) перелічується постачальнику на визначену дату чи після закінчення визначеного часу

Отримання кредитних грошей та зниження дебіторської заборгованості дозволяє підвищити показники ліквідності та платоспроможності ТОВ “Лайтсвіт”. Оптимальні параметри вексельного кредитування розраховуються при варіаційних розрахунках за системою показників математичної моделі (формули 3.10 –3.14) із застосуванням ПЕОМ, при цьому фактичний варіант показників діяльності ТОВ “Лайтсвіт” у 2020 році використовується як вихідний варіант, відносно якого розраховуються варіанти прогнозованого виграшу застосування вексельних схем розрахунків.

Як видно з графіків рисунка 3.1 при застосуванні вексельних розрахунків в кредиторській заборгованості знижується ціна придбаних товарів та послуг, знижується собівартість та, відповідно, зростає прибуток ТОВ “Лайтсвіт” в 1,8 –2,5 рази в залежності від тривалості кредиторської заборгованості.

ВИСНОВКИ

Згідно з завданнями в дипломній роботі проведений:

- аналіз сутність та значення фінансових ресурсів підприємства, існуючого механізму розташування ресурсів підприємства в майнові активи для організації розширеного виробництва;
- аналіз фінансового стану та формування і розміщення ресурсів в підприємстві ТОВ “Лайтсвіт” за 3 роки після створення (у 2018 –2020 роках);
- обґрунтування системи заходів по удосконаленню розміщення ресурсів в майнові активи, побудова алгоритмів розрахунку ефективності різних схем активізації ресурсних джерел капіталу і найбільш ефективного їх вкладення в активні операції підприємства та реалізації їх у вигляді таблиць-програм розрахунків на ПЕОМ (EXCEL2010);
- проведення чисельного моделювання та оцінка ефективності впровадження вексельних та факторингових схем прискорення розрахунків комерційного кредитування і лізингових схем нарощування основних засобів при обмеженні джерел фінансування для розширення виробничої бази.

Джерелом фінансових ресурсів фірми як у процесі її виникнення і початку діяльності, так і надалі, відповідно до чинного законодавства, можуть бути власні засоби, комерційний і банківський кредит.

Фінансові ресурси підприємства розміщуються в майнові активи – основний (довгостроковий) і оборотний (поточний) капітал.

Проведений аналіз діяльності та фінансового стану підприємства ТОВ “Лайтсвіт” за перші три роки (2018 – 2020 роки) показав, що:

- підприємство за обсягами валюти балансу відноситься до малих підприємств, при цьому в якості основного джерела ресурсів використовує власний капітал, який займає частку в 95 %(2018) – 88%(2020) валюти балансу;
- джерелом росту власного капіталу з 22,9 тис. грн.(2018) до 62,5 тис. грн. (2020) є тільки зароблений прибуток підприємства (статутний фонд становить постійно 11,8 тис. грн.);

- оскільки підприємство практично не використовує залучений позиковий капітал його ліквідність та стійкість по покриттю запасів є абсолютною, при цьому не використовуються фінансові важелі позикового капіталу для нарощування темпів розвитку підприємства;

- чисті обсяги реалізації продукції в 2018 – 2020 році нарощуються з рівня 260,9 тис. грн.(2018) до рівня 608,4 тис. грн. у 2019 році (зростання на +133,2 % відносно 2018 року) та до рівня 657,2 тис. грн. у 2020 році (зростання на 8,2% відносно 2019 року);

- ланцюговий темп росту собівартості випуску та реалізації продукції становить + 105,4 % у 2019 році відносно 2018 та + 14,9 % у 2020 році відносно рівня 2019 року, що практично відповідає темпам росту обсягів доходів від реалізації;

- темп росту фінансових результатів діяльності значно перевищує темпи росту валюти балансу, що свідчить про інтенсивний розвиток ділової діяльності підприємства, а темп росту чистого прибутку – нижче ніж темпу росту валюти балансу;

- ресурсовіддача активів в чисту виручку у 2018 - 2020 роках знаходиться на дуже високому рівні 9,33 – 13,46;

- рентабельність активів та власного капіталу по валовому прибутку від реалізації (різниця між чистим доходом та собівартістю продукції):

а) у 2019 році різко зросла до рівня 27 % у порівнянні з рівнем 2018 року 36,9 38,5 %;

б) у 2020 році знизилась в два рази до рівня 88,1%.

- рентабельність власного капіталу по чистому прибутку після оподаткування становить 34 – 49 %, що відповідає строку окупності власного капіталу 2,0 – 2,3 роки та є дуже інвестиційно-привабливими показниками на рівні альтернативної ставки депозитної доходності в 12 –14 %.

- рентабельність продаж по чистому прибутку після оподаткування знаходиться в дуже низькому діапазоні – 2,5 –3,5 %, що свідчить про надто велику собівартість продукції та велику долю торгових операцій по перепродажу товарів з мінімальною націнкою.

Як видно з наведених характеристик, подальший ріст підприємства ТОВ “Лайтсвіт” стримується відсутністю використання залучених позикових коштів при обмеженій можливості росту власного капіталу тільки за рахунок заробленого прибутку.

Оскільки на початковому етапі становлення підприємства ТОВ “Лайтсвіт” в нього відсутні необоротні активи, які можуть бути використанні в якості застави для отримання банківського кредиту, а ставка кредитування банками в обігові кошти дуже велика та потребує витрат на страхування кредиту в страховій компанії, реальним шляхом розвитку є використання міжгосподарських комерційних кредитів.

Проведене обґрунтування ефективності комерційних кредитів для прискорення розвитку ТОВ “Лайтсвіт” показало:

- інвестування коштів в основні фонди при всіх інших рівних умовах на базі оперативного лізингу як з точки зору первинних затрат на рівні 20% від вартості основних засобів, так і сумарно з точки зору дисконтованих витрат є найменш затратним варіантом нарощування виробничої бази:

- а) на 6,8 % менше ніж кредитний варіант;

- б) на 10,5 % менше ніж варіант прямого придбання за власні кошти;

- впровадження вексельних схем в комерційному кредитуванні кредиторської заборгованості дозволяє за рахунок зниження цін на товари та послуги, а, відповідно, і собівартості виробництва, підняти чистий прибуток ТОВ “Лайтсвіт” за 2020 рік з рівня 27,2 тис.грн.. до рівня 40,8 – 52,05 тис.грн. в залежності від строків комерційних кредитів в кредиторській заборгованості підприємства;

- впровадження вексельних схем в комерційному кредитуванні кредиторської заборгованості та додаткове впровадження факторингових схем рефінансування дебіторської заборгованості дозволяє за рахунок зниження цін на товари та послуги і дострокового отримання готівки за відпущену продукцію, а, відповідно, і собівартості виробництва, підняти чистий прибуток ТОВ “Лайтсвіт” за 2020 рік з рівня 27,2 тис. грн.. до рівня 42,7 – 59,5 тис. грн.. в залежності від строків

комерційних кредитів в кредиторській заборгованості підприємства та норм факторингових угод;

Таким чином, практичне значення отриманих результатів дипломної роботи – в наданні керівництву малого підприємства ТОВ “Лайтсвіт” фінансових висновків про поточний економічний стан та економічно обґрунтовані шляхи розвитку малого підприємства з застосуванням трьох механізмів комерційного кредитування, що дозволяє в два рази підвищити прибуток підприємства та розширити його виробничу базу при обмеженні коштів на інвестування власним капіталом та прибутком підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України // від 16 січня 2003 року N 436IV(діє з 01.01.2004). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
2. ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ // 16 січня 2003 року N 435IV (Із змінами і доповненнями, внесеними законами України станом на 12 травня 2004 року N 1713IV, ОВУ, 2004 р., N 25, ст. 1629). . – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
3. Закон України “Про систему оподаткування в Україні” // від 25.06.1991 N 1251XII (із змінами станом на 5 червня 2003 року N 906IV). . – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
4. Закон України „Про оподаткування прибутку підприємств” // від 22 травня 1997 року N 283/97ВР (станом змін від 20 січня 2005 року N 2377IV). . – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
5. ЗАКОН УКРАЇНИ “Про податок на додану вартість “ // від 3 квітня 1997 року N 168/97ВР (Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України станом на 23 грудня 2004 року N 2287IV). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
6. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про господарські товариства» // від 19 вересня 1991 року N 1576XII (Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України станом на 19 лютого 2004 року N 1519IV). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
7. Закон України “ Про зовнішньоекономічну діяльність” // від 16 квітня 1991 року N 959XII (від 8 червня 2000 року N 1807III). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
8. ЗАКОН УКРАЇНИ „Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати” // від 19 червня 2003 року N 979IV. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.

9. ЗАКОН УКРАЇНИ „Про іпотеку” // від 5 червня 2003 року N 898IV. . – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
10. ЗАКОН УКРАЇНИ “Про лізинг” від 16 грудня 1997 року N 723/97ВР //Із змінами, внесеними Законом України від 14 січня 1999 року N 394XIV. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
11. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”// (від 12 липня 2001 року N 2664П). . – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
12. ЗАКОН УКРАЇНИ „Про обіг векселів в Україні” // від 5 квітня 2001 року N 2374П (Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 25 грудня 2002 року N 364IV). . – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
13. КОНВЕНЦІЯ, якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі //ДАТА ПІДПИСАННЯ: 07.06.30 р., ДАТА ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНОЮ: 06.07.99 р., ДАТА НАБУТТЯ ЧИННОСТІ УКРАЇНОЮ: 06.01.2000 р.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", Наказ Мінфіна України № 87 від 31.03.1999 + № 304 від 30.11.2000. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", Наказ Мінфіна України № 87 від 31.03.1999 + № 304 від 30.11.2000. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 " Звіт про фінансові результати Наказ Мінфіна України № 87 від 31.03.1999 + № 304 від 30.11.2000. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" // Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року N 246 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. N 304). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи"

// Наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року N 242(Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2000 року N 304). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.

19. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби"// Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року N 92 (Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2000 року N 304). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" // Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року N 246 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2000 р. N 304). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість"// Наказ Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 року N 237 (Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2000 року N 304). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.

22. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції" // Наказ Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 року N 91 (Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2000 року N 304). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.

23. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України//Постанова Правління Національного банку України від 16.12.2002 № 508. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.05.17). – Назва з екрана.

24. Балабанов И. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом? – М.: Финансы и статистика, 1995.

25. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа: учебник.

– М.: Финансы и статистика, 1996.

26. Білуха М.Т. Курс аудиту: підручник. К.: Вища школа. Знання, 1998.29.
Бланк И. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП «ИТЕМ» ЛТД, 1995.

27. Бойчук І.М. Харів П.С., Хопчан М.І. Економіка підприємств. – Львів: Вво “Сполом”, 1998.

28. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту. – К.: “Молодь”, 1997.

29. Васильков В.Г. Організація виробництва: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003 – 524 с.

30. Ганна Негода Операції з простим векселем //«Вісник податкової служби України», жовтень 2002 р., № 39 с. 39 35. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навч. посібник. – К.: КНЕУ,2001 – 228 с.

31. Д. Винокуров Вексельний обіг в Україні: нове та узаконене старе // «Податки та бухгалтерський облік», 10 травня 2001 р., № 38 (387), с. 22.

32. Економіка підприємства. Підручник в 2х томах / Під ред. С.Ф. Покропивного К.: КНЕУ, 2000 – 528 с.

33. Євтух О.Т. Іпотека – механізм ефективного використання ресурсів – Луцьк, «Волинська обласна друкарня», 2001, 305 с.

34. Євтух О.Т. Доходна іпотека – Луцьк, «Волинська обласна друкарня», 2000, 304 с.

35. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник – К.: МАУП,2000.

36. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. М.: Финансы и статистика, 1996г.

37. Костіна Н.І., Алексеев А.А., Василик О.Д. Фінансове прогнозування: методи і моделі. – К.: “Знання”, 1995.

38. Коцовська Р., Ричаківська В та інші. Операції комерційних банків – Львів: ЛБІ НБУ, 2001.

39. Покропивний С. Ф., Новак А.П. Ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності. – К. 1997.

40. Статистика підприємництва: навч. посібник / під редакцією Вашківа П.Г.

– К.: „Слобожанщина”, 1999.

41. Управління виробничою інфраструктурою / За ред. М.А. Бєлова – К.: КНЕУ, 1997 – 208 с.

42. Фінанси підприємств. Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна – К.: КНЕУ, 2000 – 286 с.

43. Шклярук С.Г. Финансовая система – К.: «Нормапринт», 2003.

44. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. Вид. 2–ге, допов. і переробл. “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Л.Українки, 2001.-456 с.

45. Уставный и прочий капитал: Практическое руководство – Днепропетровск.: ООО „Баланс-клуб”, 2005 – 192 с.

46. Хикс Дж.Р. Стоимость и капитал / Пер. с англ.; общ. ред. и вступ. ст. М.Энтова. - М., Издательская группа "Прогресс", 1993. – 488 с..

47. Худолій Л.М. Теорія фінансів / Л.М. Худолій. - Київ: Видавництво Європейського університету, 2003 р. – 67 с.

48. Gitman L.J. Principles of managerial finance - 12th. ed. / L.J. Gitman. - Boston: Pearson Prentice Hall, 2009. - P. 932.

49. Стецюк П.А. Аналіз елементів фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств / П. А. Стецюк. - // Облік і фінанси АПК: Щомісячний фаховий журнал. - К.: ТОВ ЮФ "ЮР-Агро-Веста", 2009. - N 1. - С. 48-53.

50. Стоянова Е.С. Практикум по финансовому менеджменту.- М.: Перспектива, 2005 – 253 с.

51. Терещенко О.О., Волошанюк Н.В. Фінансові доміанти реструктуризації підприємств// Фінанси України. – 2009. - №4. - С.102-109

52. Турило А.М., Святенко С.В. Теоретико-методологічні основи фінансово-економічного розвитку підприємства// Фінанси України. – 2010. - №2. - С.132-13

53. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. - К.: Вид-во КНЕУ, 2003. - 554 с.

54. Трансформація підприємств: економічна оцінка та побудова систем менеджменту І О.Є.Кузьмін, А.С.Мороз, Н.Ю.Подольчак, Р.В.Шуляр. - Львів: Львів.

політехніка, 2005. - 335 с.

55. Управління фінансовою санацією: навчальний посібник/Грачов В.І., Косарева І.П., Прохорова В.В., Кузенко Т.Б. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2004. –208 с.

56. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник. / Под ред. Е. С. Стояновой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Перспектива, 1997. – 574 с.

57. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і науковий редактор проф. А.М. Поддєрьогін. 3-є вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000.–460с.

58. Фінансова діяльність підприємства: Підручник/ Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я.- 2 ге вид. перероб. і доп.-К.: Либідь, 2002. -384 с.

59. Фінансовий менеджмент: навч.-мет. посібник / А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк. – К.: КНЕУ, 2001 – 294 с.

60. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. За ред. проф. Г. Г. Кірейцева – Київ: „Центр навчальної літератури”, 2004 – 531 с.

61. Цал-Цалко. Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. Посібник – 2-е вид., перероб. і доп. – Київ:ЦУЛ, 2002. – 360 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А.1

Зведені балансові звіти ТОВ „Лайтсвіт” за 2018 - 2020 роки

Актив	Код рядка	01.01.18р.	01.01.19р.	01.01.20р.
1	2	3		
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000			
первісна вартість	1001			
накопичена амортизація	1002			
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби	1010			
первісна вартість	1011	7,2	12,6	21,6
знос	1012	1,2	3,0	6,9
Інвестиційна нерухомість	1015			
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	5,8	9,6	14,7
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	12,4	19,2	39,9
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2,3	12,1	6,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130			
за виданими авансами				
з бюджетом	1135			
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		2,5	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	3,4	1,8	9,5
Витрати майбутніх періодів	1170			
Інші оборотні активи	1190			
Усього за розділом II	1195	18,1	35,6	55,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	23,9	45,2	70,4

Продовження таб.А.1

Пасив	Код рядка	01.01.18р.	01.01.19р.	01.01.20р.
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	11,8	11,8	11,8
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410			
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11,1	28,2	50,7
Неоплачений капітал	1425			
Вилучений капітал	1430			
Усього за розділом I	1495	22,9	40,0	62,5
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення	1520			
Цільове фінансування	1525			
Усього за розділом II	1595			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0,1	4,8
товари, роботи, послуги	1615			
розрахунками з бюджетом	1620	0,1	3,3	0,8
у тому числі з податку на прибуток	1621			
розрахунками зі страхування	1625	0,3	0,5	0,7
розрахунками з оплати праці	1630	0,5	1,2	1,6
Поточні забезпечення	1660			
Доходи майбутніх періодів	1665			
Інші поточні зобов'язання	1690	0,1	0,1	0
Усього за розділом III	1695			
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
Баланс	1900	23,9	45,2	70,4

Таблиця А.2

Зведений звіт про фінансові результати ТОВ „Лайтсвіт” за 2018 – 2020 роки

Стаття	Код рядка	На 01.01.18 р.	На 01.01.19 р.	На 01.01.20 р.
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	313,1	730,1	788,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	252,1	517,5	594,6
Валовий:	2090			
прибуток		8,52	90,92	62,57
збиток	2095			
Інші операційні доходи	2120			
Адміністративні витрати	2130	4,6	6,8	5,2
Витрати на збут	2150			
Інші операційні витрати	2180	1,0	53,2	20,7
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190			
прибуток		3,22	30,92	36,67
збиток	2195			
Дохід від участі в капіталі	2200			
Інші фінансові доходи	2220			
Інші доходи	2240	7,88	0,0	0,37
Фінансові витрати	2250			
Втрати від участі в капіталі	2255			
Інші витрати	2270	0,0	2,72	0,
Фінансовий результат до оподаткування:	2290			
прибуток		11,!	28,2	36,3
збиток	2295			
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3,3	8,5	9,1
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305			
Чистий фінансовий результат:	2350			
прибуток		7,8	19,7	27,2
збиток	2355			

Таблиця А.3

«Горизонтальний» розріз динаміки балансу ТОВ „Лайтсвіт” за 2018 – 2020
роки

Стаття	Код рядка	Тис. грн.		А у, тис. грн.	Тпр. %
		на початок періоду	на кінець періоду		
А	Б	1	2	3=2-1	4=3*100%/1
Усього розділ I, у т. ч.:	1095	76,1	22,2	-53,9	-70,83
Залишкова вартість основних засобів	1020	76,1	22,2	-53,9	-70,83
Первісна вартість основних засобів	1020	380,9	380,9		
Знос основних засобів	1020	304,8	358,7	53,9	17,68
Усього розділ II, у т. ч.:	1195	3546,3	3722,6	176,3	4,97
Запаси	1100	12,9	10,2	-2,7	-20,93
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (первісна вартість)	1125	2847,5	2805,6	-41,9	-1,47
Грошові кошти	1165	4,6	41,6	37	804,35
Баланс	1300	3622,4	3744,8	122,4	3,38
П					
Усього розділ I, у т. ч.:	1495	254,1	320,5	66,4	26,13
Статутний капітал	1400	170,5	170,5		
Інший додатковий капітал	1410				
Нерозподілений прибуток	1420	83,6	150	66,4	79,43
Усього розділ II	1525				!
Усього розділ III	1595	265	353	88	33,21
Усього розділ IV, у т. ч.:	1690	3103,3	3071,3	-32	-1,03
Короткострокові кредити банків	1600	590	590		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	2364,9	2413,3	48,4	2,05
Поточні зобов'язання за розрахунками	1635-1690	148,4	68	-80,4	-54,18
Баланс	1665	3622,4	3744,8	122,4	3,38

Таблиця А.4

„Вертикальний” розріз динаміки балансу ТОВ «Лайтсвіт» за 2018 – 2020 роки

Стаття	Питома вага етапі, %		Темп приросту, %
	на початок періоду	на кінець періоду	
А	1	2	3
Усього розділ I, у т. ч.:	2,1	0,59	-71,9
Залишкова вартість основних засобів	2,1	0,59	-71,9
Первісна вартість основних засобів	10,52	10,17	-3,33
Знос основних засобів	8,41	9,58	13,91
Усього розділ II, у т. ч.:	97,9	99,41	1,54
Запаси	0,36	0,27	-25
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (первісна вартість)	78,61	74,92	-4,69
Грошові кошти	0,13	1,11	753,85
Баланс	100	100	X
II			
Усього розділ I, у т. ч.:	7,01	8,56	22,11
Статутний капітал	4,71	4,55	-3,4
Інший додатковий капітал			
Нерозподілений прибуток	2,31	4,01	73,59
Усього розділ II			
Усього розділ III	7,32	9,43	28,83
Усього розділ IV, у т. ч.:	85,67	82,02	-4,26
Короткострокові кредити банків	16,29	15,76	-3,25
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	65,29	64,44	-1,3
Поточні зобов'язання за розрахунками	4,1	1,82	-55,61
Баланс	100	100	X

ДОДАТОК Б

Алгоритми розрахунків показників фінансового стану підприємства

Таблиця Б.1

Алгоритми розрахунку показників рентабельності

№ п/п	Показник	Умовні позня	Формула для розрахунку	Джерела інформації з форм фінзвітності
ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ				
1	Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	Rзв	Прибуток від звичайної діяльності / Валюта активів	Форма 2 (2350) / Форма1 (1300)
2	Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	Rа	Чистий Прибуток / Валюта активів	Форма 2 (2500) / Форма1 (1300)
3	Рентабельність власного капіталу	Rвк	Чистий Прибуток / Власний капітал	Форма 2 (2500) / Форма1 (1495)
4	Рентабельність виробничих фондів	Rвф	Чистий Прибуток / Виробничі фонди	Форма 2 (2500) / Форма1 (1010+1100)
5	Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	Rq	Прибуток від реалізації / Виручка	Форма 2 (2090+2130+2150) / Форма 2 (2000)
6	Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	Rqоп	Прибуток від операційної діяльності / Виручка	Форма 2(2190) / Форма 2 (2000)
7	Рентабельність реал. продукції за прибутком	Rqч	Чистий прибуток / Виручка	Форма 2(2500) / Форма 2 (2000)
8	Коефіцієнт стійкості економічного зростання	Kсез	Реінвестований прибуток / Власний капітал	Форма 2 (2190+2615)*Ф.2 (220) /100 / Форма 1 (1495)
9	Коефіцієнт реінвестування	Kр	Реінвестований прибуток / Чистий прибуток	Форма 2 (2190+2615)* Ф.2 (2500) /100 /Форма 2 (2500)
10	Період окупності капіталу	Tк	Активи/Чистий прибуток	Форма 1(1300) / Форма 2 (2500)
11	Період окупності власного капіталу	Tвк	Власний капітал / Чистий прибуток	Форма 1(1495) / Форма 2 (2500)

Таблиця Б.2

Алгоритми розрахунку показників ділової активності

№ п/п	Показник	Умовне позначення	Формула для розрахунку	Джерела інформації з форм фінзвітності
ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ				
1	Коефіцієнт трансформації	Кт	Чиста виручка від реалізації / Валюта активів	Форма 2 (2000) /Форма1 (1300)
2	Фондовіддача	Фоф	Чиста виручка від реалізації / Основні виробничі фонди	Форма 2 (2000) /Форма1 (1010)
3	Коефіцієнт оборотності обігових коштів (оборот)	Ко	Чиста виручка від реалізації / Обігові кошти	Форма 2 (2000) /Форма1 (1195+1170)
4	Період одного обороту обігових коштів (днів)	Чо	$365 / Ко$	$365 / Ко$
5	Коефіцієнт оборотності запасів (оборот)	Коз	Собівартість реалізації / Середні запаси	Форма 2 (040) /Форма1 (1100)
6	Період одного обороту запасів(днів)	Чз	$365 / Коз$	$365 / Коз$
7	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості(оборот)	Кдз	Чиста виручка від реалізації / Середня дебіторська заборгованість	Форма 2 (2000) /Форма1 (1040+1135+1130+1155)
8	Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	Чдз	$365 / Кдз$	$365 / Кдз$
9	Коефіцієнт оборотності готової продукції	Кгп	Чиста виручка від реалізації / Готова продукція	Форма 2(2000) /Форма1 (1100)
10	Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	Чкз	Середня кредиторська заборгованість *360/ Собівартість реалізації	Форма 1 (1600+1615+1621+1630) /Форма 2 (2050)
11	Період фінансового циклу (днів) період обороту коштів	Чфц	$Чфц = Чоц - Чкз$	$Чфц = Чоц - Чкз$
12	Коефіцієнт оборотності власного капіталу(оборотність)	Квк	Чиста виручка від реалізації / Власний капітал	Форма 2(2000) /Форма1 (1495+1525+1695)

Таблиця Б.3

Алгоритми розрахунку показників майнового стану

№ п/п	Показник	Умовне позначення	Формула розрахунку	Джерела інформації з форм фін звітності
ПОКАЗНИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ				
1.	Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	Ч овф	Оборотні виробничі фонди/ Оборотні активи	Форма 1 (1100+1170) / Форма1 (1195+1170)
2	Частка основних засобів в активах	Ч оз	Залишкова вартість основних засобів / Валюта активів	Форма 1(030) / Форма1 (1300)
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	К зн	Знос основних засобів/ Первісна вартість основних засобів	Форма 1(032) / Форма1 (1011)
4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	К он	Збільшення за звітний період первісної вартості основних засобів/ Первісну вартість основних засобів	Форма 1 ((031к)*(031п)) / Форма1 (031п)
5	Частка довгострокових фінансових інвестицій в активах	Ч дф	Довгострокові фінансові інвестиції / валюта активів	Форма 1(1030+1035) / Форма1 (1300)
6	Частка оборотних виробничих активів	Ч ова	Оборотні виробничі фонди/ Валюта активів	Форма 1(1100+1170) / Форма1 (1300)
7	Коефіцієнт мобільності активів	К моб	Мобільні активи / Немобільні активи	Форма 1(1195+1170) / Форма1 (1095)

Таблиця Б.4

Алгоритми розрахунку показників фінансової стійкості

№ п/п	Показник	Умов. позн.	Формула для розрахунку	Джерела інформації з форм фінзвітності
ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ				
1	Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	Рк	Оборотні активи – короткострокові зобов'язання	Форма 1 (1195+1170+1695+1665)
2	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	Кзвк	Власні обігові кошти / оборотні кошти	Форма 1 (1495+1510+1095) / Форма 1 (1195+1170)
3	Маневреність робочого капіталу	Мрк	Запаси / Робочий капітал	Форма 1 (1100+1125) / Форма 1 (1195+1170+1695+1665)
4	Маневреність власних обігових коштів	Мвок	Грошові Кошти / Власні обігові кошти	Форма 1 (1165) / Форма 1 (1495+1510+1095)
5	Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	Кзап	Власні обігові кошти / Запаси	Форма 1 (1495+430+1090) / Форма 1 (1100+1125)
6	Коефіцієнт покриття запасів	Кпз	"Нормальні" джерела покриття запасів / Запаси	Форма 1 (1495+1525+1515+1095+1600+1605+1615+1635) / Форма 1 (1100+1125)
7	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Кавт	Власний капітал / Валюта Пасивів балансу	Форма 1 (1495+1510+1665) / Форма 1 (1695)
8	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Км	Власні обігові кошти / Власний капітал	Форма 1 (1495+1525+1665+1095) / Форма 1 (1495+1525+1665)
9	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Кпк	Позиковий капітал/Валюта пасивів	Форма 1 (480+620) / Форма 1 (1665)
10	Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	Кфс	Власні кошти / позикові кошти	Форма 1 (1495+1525+1665) / Форма 1 (1595+1690)
12	Коефіцієнт фінансової стійкості	Кфст	Власний капітал + довгострокові зобов'язання / Валюта пасивів	Форма 1 (1495+1525+1595+1695) / Форма 1 (1665)

ДОДАТОК В

Результати розрахунку динаміки коефіцієнтів фінансового стану ТОВ

“Лайтсвіт” за 2018 – 2020 роки

Таблиця В.1

Зведені показники майнового стану та ділової активності

№ п/п	Показник	За 2018 р.	За 2019 р.	За 2020 р.	Зростання показника 2019-2018 рр.		Зростання показника 2020-2019 рр.	
					Абсол.	Відн.,%	Абсол.	Відн.,%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.ПОКАЗНИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ								
1.1	Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	0,685	0,539	0,716	-0,146	-21,28	0,177	32,82
1.2	Частка основних засобів в активах	0,243	0,212	0,209	-0,030	-12,48	-0,004	-1,69
1.3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,167	0,238	0,319	0,071	42,36	0,081	34,17
1.4	Коефіцієнт оновлених основних засобів	0,0	0,75	0,714	0,75	0,0	-0,036	-4,76
1.6	Частка довгострокових фінансових інвестицій в активах	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.7	Коефіцієнт мобільності активів	0,757	0,788	0,791	0,03	4,0	0,004	0,45
2.ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ								
2.1	Коефіцієнт трансформації активів в чисту виручку (ресурсовіддача активів)	10,92	13,46	9,33	2,544	23,39	-4,126	-30,65
2.2	Фондовіддача основних засобів в чисту виручку	44,99	63,38	44,71	18,391	40,88	-18,672	-29,46
2.3	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	14,42	17,09	11,8	2,675	18,56	-5,292	-30,97
2.4	Період одного обороту обігових коштів (днів)	25,32	21,36	30,94	-3,963	-15,65	9,58	44,85
2.5	Коефіцієнт оборотності запасів	20,33	26,95	14,9	6,622	32,57	-12,051	-44,71
2.6	Період одного обороту запасів	17,95	13,54	24,49	-4,411	-24,57	10,95	80,87

Продовження таб.В.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.7	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	113,44	50,28	104,31	-63,16	-55,68	54,030	107,45
2.8	Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	3,22	7,26	3,5	4,042	125,61	-3,76	-51,8
2.9	Коефіцієнт оборотності готової продукції	21,04	31,69	16,47	10,647	50,6	-15,218	48,02
2.10	Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	0,	0,07	2,95	0,071	0	2,876	4077,6
2.11	Період операційного циклу (днів) – перетворення придбаних матеріалів в гроші	21,17	20,8	27,99	-0,37	-1,75	7,191	34,57
2.12	Період фінансового циклу (днів) – період обороту коштів	21,17	20,73	25,05	-0,44	-2,08	4,315	20,81
2.13	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	11,39	15,21	10,51	3,817	33,5	-4,696	-30,87

Таблиця В.2

Показники рентабельності та фінансової стійкості

Показник	Нормативне значення	Відхилення				
		2018р.	2019р.	2020р.	2019 - 2018	2020 - 2019
1	2	3	4	5	6	7
1. Аналіз майнового стану підприємства						
1.1 Коефіцієнт зносу основних засобів		0,69	0,80	0,94	+0,11	+0,14
1.2 Коефіцієнт оновлення основних засобів		7,48	13,30	56,08	+5,82	+42,78
1.3 Коефіцієнт вибуття основних засобів		5,00	16,36	44,95	+11,36	+28,59
2. Аналіз ліквідності підприємства						
2.1 Коефіцієнт покриття	більше 1	1,100	1,143	1,212	+0,043	+0,069
2.2 Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	0,809	0,929	0,929	+0,120	
2.3 Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25-0,5	0,032	0,001	0,014	-0,031	+0,013
2.4 Чистий оборотний капітал, тис. грн.	більше 0, збільшення	224	443,000	651,300	218,700	208,300
3. Аналіз фінансової стійкості підприємства						
3.1 Коефіцієнт автономії	більше 0,5	0,104	0,070	0,086	-0,034	+0,016
3.2 Коефіцієнт фінансування	менше 1, зменшення	0,131	0,143	0,180	+0,012	+0,037
3.3 Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	більше 0,1	0,063	0,050	0,080	-0,013	+0,030
3.4 Коефіцієнт маневрування власного капіталу	більше 0, збільшення	0,575	0,701	0,931	+0,126	+0,230
4. Аналіз ділової активності підприємства						
4.1 Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	2,95	3,19	3,06	+0,240	-0,130
4.2 Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	збільшення	3,49	3,70	3,65	+0,210	-0,050
4.3 Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	збільшення	4,58	4,28	3,97	-0,300	-0,310
4.4 Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	зменшення	80	85	92	+5	+7
4.5 Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	зменшення	105	99	100	-6	+1
4.6 Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	збільшення	10,76	15,03	14,71	+4,27	-0,32
4.7 Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	збільшення	60,03	129,79	508,26	+69,76	+378,47

Продовження таб.В.2

1	2	3	4	5	6	7
4.8 Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	24,04	37,82	39,27	+13,78	+1,45
5. Аналіз рентабельності підприємства						
5.1 Коефіцієнт рентабельності активів	більше 0, збільшення	0,030	0,020	0,020	-0,010	
5.2 Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	більше 0, збільшення	47,280	61,770	62,410	+14,490	+0,640
5.3 Коефіцієнт рентабельності діяльності	більше 0, збільшення	2,040	1,660	1,610	-0,380	-0,050
5.4 Коефіцієнт рентабельності продукції	більше 0, збільшення	12,360	12,690	13,400	+0,330	+0,710

Таблиця В.3

Показники ліквідності ТОВ «Лайтсвіт»

Коефіцієнти	Роки			Зміна, +/- 2019 - 2018	Зміна, +/- 2020 - 2019
	2018р.	2019р.	2020р.		
Ліквідність, % <i>поточні активи / поточні зобов'язання</i>	110,0%	114,3%	121,2%	4,3%	6,9%
Прискорена ліквідність, % <i>(поточні активи - запаси) / поточні зобов'язання</i>	81,0%	92,9%	92,9%	11,9%	
Грошова ліквідність, % <i>грошові кошти та їх еквіваленти / поточні зобов'язання</i>	3,2%	0,1%	1,4%	-3,1%	1,3%
Цикл погашення дебіторської заборгованості, рази <i>чистий дохід від реалізації / дебіторська заборгованість</i>	4,00	3,47	4,02	-0,53	0,55
Середній термін погашення дебіторської заборгованості, дні <i>дебіторська заборгованість / (дохід від реалізації / 365)</i>	93	106	91	13	-15
Цикл оновлення запасів, рази <i>собівартість реалізованої продукції (товарів) / запаси</i>	9,36	13,20	11,44	3,84	-1,76
Середній термін (вік) запасів, дні <i>запаси / (собівартість реалізованої продукції (товарів) / 365)</i>	39	28	32	-11	4
Доля позиченого капіталу в активах, % <i>довгострокові та поточні зобов'язання / активи</i>	89,6%	93,0%	91,4%	3,4%	-1,6%

Продовження таб.В.3

1	2	3	4	5	6
Співвідношення позиченого та власного капіталу, % <i>довгострокові та поточні зобов'язання / власний капітал</i>	860,4%	1325,6%	1068,4%	465,2%	-257,2%
Доля основних засобів в активах, % <i>основні засоби / активи</i>	4,4%	2,1%	0,6%	-2,3%	-1,5%
Рентабельність реалізації, % <i>(чистий дохід від реалізації - собівартість реалізованої продукції (товарів)) / чистий дохід</i>	11,00%	11,30%	11,80%	0,3%	0,5%
Прибутковість, % <i>чистий прибуток / чистий дохід від реалізації</i>	1,00%	0,60%	0,60%	-0,4%	
Прибуток на задіяні активи, % <i>чистий прибуток / активи на початок періоду</i>	3,30%	2,40%	1,80%	-0,9%	-0,6%

Таблиця В.4

Показники фінансової стійкості по покриттю запасів

№ п/п	Показник (грн.)	01.01.18р.	01.01.19р.	01.01.20р.
1.	Власний капітал (ВК)	22,9	40,0	62,5
2	Необоротні активи (НА)	5,8	9,6	14,7
3	Власні обігові кошти	17,1	30,4	47,8
4	Довгострокові зобов'язання (Кд)	0	0	0
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	17,1	30,4	47,8
6	Короткострокові кредити та позики	0	0	0
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів	17,1	30,4	47,8
8	Запаси	12,4	19,2	39,9
9	Надлишок(+) або нестача(-) власних обігових коштів	4,7	11,2	7,9
10	Надлишок(+) або нестача(-) власних обігових коштів і довгострокових кредитів	4,7	11,2	7,9
11	Надлишок(+) або нестача(-) основних джерел покриття запасів	4,7	11,2	7,9
12	Тип фінансової стійкості	Абсолютно стійкий фін. стан	Абсолютно стійкий фін. стан	Абсолютно стійкий фін. стан

ВСТУП

на кваліфікаційну роботу студента групи 072-174-1

Петров Олександр Костянтинович

«Планування забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності

підприємства (на прикладі ТОВ «Лайтсвіт»)»

представленої для присвоєння ступеня «бакалавр» кваліфікації «бакалавр

фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси,

банківська справа та страхування»

1. Мета дипломної роботи – дослідження економічної сутності джерел формування власних фінансових ресурсів на прикладі ТОВ "Лайтсвіт", розгляд особливостей обліку та використання власних фінансових ресурсів підприємства та розробка рекомендацій по удосконаленню використання власних ресурсів підприємств.
2. Актуальна тема роботи у зв'язку з тим, що в умовах конкуренції, підприємству необхідно ефективно вести власну фінансову діяльність, а також визначити найбільш раціональні шляхи її удосконалення.
3. Зв'язок теми роботи з об'єктом діяльності бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».
4. Задачі кваліфікаційної роботи. Містять елементи, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.
5. Автором удосконалено методичні підходи фінансової діяльності комерційного підприємства, що проявляється у отримання об'єктивних показників ефективності власного капіталу та його ролі в життєдіяльності комерційного підприємства та розраховано вагомі характеристики рівня впливу і економічної суті використання власних фінансових ресурсів, що є принципово важливим при розробці стратегії фінансової діяльності підприємства в умовах загострення конкурентної боротьби на ринку України.
6. Робота з керівником роботи та інновації запропонованих рішень оцінено 15 балами.
7. Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень. Ступінь виконання кваліфікаційної роботи висока - 15 балів.
8. Виконання презентації. Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи - 10 балів.
9. Дотримання стандартів. Оформлення пояснювальної записки виконано у відповідності з стандартами ВНУ - 10 балів.

10. Робота Везнюк Олександра Костянтиновича виконана на замовлення ?
"Лайтсвіт" та отримала позитивну оцінку його керівництва.

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Везнюк Олександра Ко
нтиновича рекомендується до захисту з оцінкою 78 балів.

Керівник кваліфікаційної роботи
к.е.н., проф. кафедри ЕАіФ

Л.Г. Соляник